Anul X. Arad, Sâmbătă 18 Februarie (3 Martie) 1906. Nr. 34.

REDACŢIA
Deák Ferencz-utcza nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an .. .. .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 «
Pe 1 lună .. .. .. 2 «

N-rii de Duminecă pe an 4 coroane.

Pentru România şi America 10 coroane.

Pentru România şi străinătate numerii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAŢIA
Deák Ferencz-utcza nrul 20.

INSERŢIUNILE
de un şir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicaţiune.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon oraş şi comitat 502.

Anul X. NUMĂR DE DUMINECĂ Nr. 8.

Tot crucea de peatră.

De IOAN SLAVICI.

L. 1683, când au pornit răsboiul, Turcii erau în răsboiu şi cu republica Veneţiei, cu Polonia şi cu Moscoviţii. Era lucru firesc, ca acesti duşmani ai Turcilor să intre la învoială, şi s'a încheiat quadrupla alianţă, în virtutea căreia beligeranţii numai împreună aveau să închee pacea.

In virtutea acestei alianţe Regele Poloniei, atunci Ioan Sobiesky, a grăbit cu oastea lui să despresoare Viena, s'a unit cu Principii germani, care grăbiseră şi ei, şi Turcii, bătuţi în lupta dela Kahlenberg, s'au retras spre Buda.

Pentru meritul de a fi luat astfel parte la despresurarea Vienei, Polonia cereà, drept răsplată, ca pacea să nu se închee câtă vreme Sultanul nu va fi consimţit să-i dee cele două ţări române, Moldova şi Muntenia, «utraque Valachia», cum zice solul polonez în adresa lui dela 14 Aprilie 1683.

Curtea din Viena respinge însă fără de înconjur, ceeace pe nobilii poloneri îi umple de *«legitimă indignaţiune»*.

Nobilii unguri, Rákóczy, Tököly şi ceialalţi Kurucz-i erau, precum ştim, unelte ale lui Ludovic XIV, care-i îndopà cu bani şi le făceà treburile la Poartă. Era deci lucru firesc, ca dânşii să profite de indignaţiunea egalilor lor din Polonia şi în curând s'au pus prin mijlocirea agenţilor francezi la cale negoţieri pentru încheerea unei păci separate între Polonia şi Poartă — pentruca Impăratul să fie izolat (despărţit de ceilalţi).

In timpul acestor negocieri Polonia şi-a redus pretenţiunile numai la Moldova stăruind, ca Impăratul să ia Muntenia: *Curtea din Viena însă preferà să rămâie singură în faţa Turcilor şi stăruià, ca Poarta să nu-i cedeze Poloniei nici măcar o palmă de pământ din Moldova,* iar despre Muntenia nici să nu se facă amintire în tractatul de pace.

Soartea războiului a fost hotărâtă de Prinţul Eugen de Savoia în marea bătălie dela Zenta, în urma căreia Sultanul a cerut pace.

Acum Salm, Kisky, Waldstein, Oetting, Kaumtz, Starhemberg, Buceltini şi încă câţiva «nemţi», întruniţi sub prezidenţa Impăratului în conziliu de războiu, îşi dau părerea, că Monarchia nu numai că nu are să stărue, ca Poarta să cedeze Poloniei cele două ţări române, dar e interesată *să apere chiar cu arma ţările aceste,* şi Impăratul ia hotărârea, că trupele să fie sporite şi în Ardeal, şi în Silezia, ca să-i împedece pe nobilii polonezi, dacă ar fi făcând încercarea de a cuceri aceste ţări.

Pacea dela Carlovet s'a şi încheiat apoi fără ca Polonia să-şi fi întins stăpânirea spre Dunare.

Aceste sunt lucruri, care s'au petrecut sunt acum două sute de ani, iar azi, după două sute de ani, cele două ţări române constituesc împreună regatul român neatârnat.

Nu mai cercetăm, de ce anume Curtea din Viena a ţinut atunci, ca ţăriie române să nu treacă sub stăpânirea nobililor polonezi, ci ne întrebăm numai: *Ce s'ar fi ales de aceste ţări, dacă atunci ar fi ieşit învingători Rákóczy, Tököly şi ceilalţi nobili soţi ai lor?* — care ar fi fost soarta Românilor supuşi Poloniei după-ce Polonia a fost împărţită?

Şerban-Vodă Cantacuzino a pus crucea de peatră în preajma Vienei fiindcă simţià, că Habsburgii sunt un razăm pentru desvoltare pacinică a popoarelor dela Răsărit, şi urma a dovedit, că el aveà dreptate.

Se poate oare, ca cei azi în viaţă, care ştiu mai multe decât Şerban-Vodă Cantacuzino, să nu-şi dee seamă, că Habsburgii au fost razimul desvoltării lor pacinice şi sunt şi astăzi?

Francisc, fiul lui Ludovic, şi soţii lui nobili sunt şi ei tot turburători ai ordinei legale ca Francisc cel de atunci şi deasemenea nobilii lui soţi, oameni nesăţioşi, care, vorba lui Cassiu în «Iuliu Cesar» al lui Shakespeare, sunt gata să se însoţiască şi cu dracul spre a-şi asigurà putinţa de a despuià în draga lor voie pe cei ce-şi petrec viaţa în muncă grea.

S'au schimbat însă timpurile, şi Francisc Kossuth cel de astăzi prea ar trebui să fie lipsit de bun simţ, ca să nu'şi dea seamă, că nu mai e şi azi un Ludovic XIV., nu mai e nici Sultanul ceea-ce a fost odinioară, nu mai e nici Polonie, că la Bucureşti nu mai e Domn Şerban-Vodă, ear în Ardeal nu mai sunt Românii robi ai pământului, ci oameni cu rost, cărora urmaşul lui Leopold I vreà să le facă dreptate.

Are să se potoliască Domnialui.

«Slawisch-rumänische Korrespondenz» *din Viena care aduce atâtea preţuite servicii cauzei naţionalităţilor din Austro-Ungaria, în numărul său din urmă reproduce o bună parte a articolului «O cruce de peatră» de Ioan Slavici, apărut în „Tribuna" din săptămâna trecută (Sâmbătă). In penultimul său număr reproduce d'asemeni din articolul «După disolvare» de Ioan Russu-Sirianu, apărut în „Tribuna".*

Să ajutăm poporul!...

De Ioan Russu-Sirianu.

Două lucruri îi lipsesc Românului pentru a fi fericit şi într'un rând cu celelalte neamuri din ţară: ştiinţa de carte şi bunăstarea. Lipsa ştiinţei de carte ni-a ţinut în robie şi după ce au trecut vremurile iobăgiei, căci rob e omul ori poporul care nu ştie să-şi croiască soartea, ci îl duc vânturile... Dar şi mai mare e robia omului ori a poporului care şade în colibă şi e în neîntreruptă luptă cu cea mai cumplită sărăcie.

Să luăm însă lucrurile aşa cum sunt.

In cei din urmă douăzeci de ani am înaintat în chip îmbucurător şi in ce priveşte cunoştinţa de carte şi în ce priveşte agonisirea averilor. Avem azi mii de fruntaşi cu înaltă învăţătură, pe cari nainte cu douăzeci de ani nu-i aveam. Tot aşa: avem zeci de mii de ţărani cari ştiu carte şi de când s'a înfiinţat la Sibiiu «Foaia Poporului» s'au sporit atât cititorii, cât şi foile... In cel dintâiu an «Foaia Poporului» a avut 8,000 abonenţi, iar d'atunci încoaci s'au mai înfiinţat patru foi pentru popor şi fără să mărim lucrurile, putem zice că azi sunt cel puţin 30,000 case în cari intră în fiecare Duminecă câte o foaie românească.

Ceea-ce este însă puţin în asămănare cu numărul nostru mare; în ţara asta sunt adică vre-o 600,000 case româneşti...

Dorinţa şi stăruinţa noastră a tuturora trebue să fie ca dacă nu în fiecare casă românească, apoi cel puţin din zece în una să ştie cineva ceti şi să meargă acolo foaie.

Sunt adică şi azi destui, cari au fost la şcoală, au şi învăţat ceva acolo. Dar la 4—5 ani după ce s'au lăsat de şcoală, nu mai ştiu nimic, ori cel mult să-şi subscrie numele.

Stăruim deci pentru lăţirea foilor în deosebi pentru a da de citit fiecărui Român, care a umblat la şcoală. Stăruim acum cu atât mai tare, cu cât azi şi stăpânirea şi partidul kossuthist dă Românilor foaie românească, vrând să-i prindă astfel în mreja lor. Şi împrăştie prin satele româneşti — fără plată — nu numai foi politice cu ţinta să-i atragă în partidul lor, ci şi cărticele şi versuri.

„Janus" institut de asigurare mutuală pe viaţă în Viena
— s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbaţi nobili —
este cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viaţă pentru Austro-Ungaria.

Se basează pe legile mutualităţii, în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat. Premii eftine

Condiţii de asigurare favorabile.

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duel şi sinucidere după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de război. — Fără timbru de poliţă şi taxă de stat. — Plătirea la moment.

Starea de asigurare	111.000.000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum	56.000.000 „
Averea institutului	31.000.000 „

Informaţiuni îndatoritoare dă: Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timişoara-Fabrik Lerchengasse Nr. 17. (Telefon 422.)

Un învăţător din Bihor tocmai acum ne-a trimis nişte versuri tipărite şi împărţite prin Bihor. Intrânsele «1848»-ul este preamărit, Jidovul Farkasházi înălţat până în al şaptelea cer, iar noi cei din Arad şi în deosebi scriitorul acestor rânduri, fiindcă am stricat socoteala jupânului sus arătat, suntem batjocuriţi. Mi-se zice, că am făcut legătură cu Viena (adică cu M. Sa!) «Ca Românul din Bihor, o fi coadă de topor, cu care Neamţul să taie, ţara întreagă s-o despoaie, de averi şi drepturi vechi, aşa frate, mă pricepi?!» ...

Pe când adevărul e, că în adunările ce am ţinut în Bihor, noi am făcut o singură legătură: fraţii din Bihor să ţină de aci încolo cu noi, cari luptăm pentru drepturile tuturor Românilor; prin urmare să se lapede ca de Satana de Jidovi ca Farkasházi şi de toată ceata lihnită alui Kossuth, care nainte de alegeri făgăduise marea cu sarea, când s'au aşezat însă în scaunele Dietei, ei au strigat mai selbatic împotriva noastră pentrucă ceream drept de vot pentru popor, după cum tot *ei au împedecat să facem lege, prin care să uşurăm dările şi la oaste slujba să fie numai doi ani.*

Acum, după-ce Majestatea Sa i-a scos din Dietă cu puterea armelor honvezilor şi ştiu că vor trebui să dee iar faţă cu alegătorii, Jidovii magnaţilor partidului «1848», cum e şi Farkasházi, dus pe capul Românilor de magnatul Zichy (care acum cheltueşte zeci de mii vânând lei prin Africa, pe când Românii cari îi muncesc pământul pier de foame) iar vor să se ia bine cu Românii şi caută printre ei nemernice coade de topor, păcătoşi cari nu se ruşinează a scrie: «..să purtăm steagul sus, de Farkasházi condus»...

A bătut ceasul în care fruntaşii români să se gândească cu toată luarea aminte asupra primejdiei: prin satele noastre otrava kossuthistă se împrăştie în formă de foi ce se dau ca dar, drept semn al dragostei ce Kossuth ar avea pentru Români. Noi, cei cari purtăm cuvântul şi pana, am luptat şi luptăm zi de zi să păzim poporul. Atâta însă nu e destul, ci să sară la mijloc fruntaşii cu dare de mână şi dacă au nu sute de mii, dar măcar *zeci* de mii, să le jertfească *dând hrană sufletească poporului.*

*

Tot aşa, sosit-a vremea ca să fie săltat poporul în cele *economice.* Băncile noastre şi până acum au fost cetăţi tari de apărare în lupta grea pentru pânea cea de toate zilele şi unde umblat-au şi găsit adăpost cei ajunşi în strâmtoare. Băncile-s datoare însă a face un pas nainte, a da poporului un ajutor şi mai mare. Anume: *împrumutând pe dobândă mai mică!* Cuvintele ce s'au auzit, în privinţa asta, la adunarea de Duminecă a celor dela banca «Victoria» din Arad, ne dau nădejdea unui început fericit. Cei cari agonisit-au ban cu ban şi umăr la umăr au pus ca «Victoria» să aibă azi 2 milioane corone (1.200.000 capital de fondare şi 800.000 fond de rezervă) au vorbit nu se poate mai călduros pentru soartea poporului. Şi cine cunoaşte sufletul înălţat şi plin de bunătate pentru popor al d-lui Dr. N. Oncu, directorul acestei bănci, şi a mănunchiului de bărbaţi cari prin cinste şi muncă neobosită aşa zicând minuni au făcut, de bună samă nu se îndoieşte că se va găsi calea şi mijloacele pentru-ca din ce în ce poporul să fie ajutat şi înlesnit.

Ceeace se poate cu atât mai uşor, cu cât dupăcum în politică Românii nu vor să se atingă de drepturile nimănui, ci doresc fericirea tuturor neamurilor şi a patriei mărire, tot aşa şi pe cale economică nu rîvnesc la bunul nimăruia, ci de sărăcia proprie vor să scape şi învîrtesc banul agonisit cu multă sudoare şi alergare.

Cine nu ştie că acum lupta cea mare a popoarelor se poartă pe câmp economic? Stăpâni peste ceialalţi ajung bogaţii şi dacă vrem ca ţara noastră să nu cadă în robie economică, trebuie să nizuim a ne îmbogăţi şi noi, pentrucă vorba înţeleptului Seneca: Omul bogat e mai îndrăzneţ şi mai luminat! Englezii bogaţi şi luminaţi stăpânesc în toate cele cinci părţi ale lumii, împărăţia nemţească se întinde şi ea în măsura bogăţiei ce-şi adună. Dacă nu va dà nainte, ţara noastră-i menită să piară, pierim mai iute noi, Românii, cari suntem cei mai săraci şi mai neajutoraţi.

Iată de ce, acum când se ţin adunările băncilor, ne-am simţit îndemnaţi să stăruim mai cu dinadinsul asupra mijloacelor carî ne pun în stare să ajutăm poporul. La bănci avem adecă adunaţi nu numai pe fraţii mai cu dare de mână, ci totd'odată şi pe cei cu minte mai luminată... Fie lumina lor izvor de putere a neamului românesc!

Seghedinenii s'au mai potolit. Mercuri s'a ţinut adunarea oraşenească în Seghedin. A prezidiat Nagy Mihály, numit tişpan anume să-i moaie pe vestiţii Unguri d'acolo. Nu-i vorbă, au făcut ei gura, dar Nagy nu s'a sperit ci două ore şi jumătate a presidiat şi când a ajuns treaba la vot, pe partea fişpanului au fost deja 60 iar contra 90. Incetul cu încetul se sparge «oastea de împotrivire».

*

Bosniacii şi Kossuth. Acum de nu se va pune în picioare Kossuth Ferencz. Ţin adică cu el nu numai Sârbii şi Bulgarii, ci şi Bosniacii, car au fugit din ţara lor şi s'au adăpostit în Serbia. Eri ziarele ungureşi au publicat adică o telegramă, în care «emigranţii» (?) bosniaci îl numesc pe Kossuth «căpetenie a Ungurilor» (bine, că nu crai!) şi-l îndeamnă să nu se lase, dar să nu uite nici de drepturile lor!

Adică ce să le facă? Să isgoniască din Bosnia oştirea împărătească şi să alipiască Bosnia către Serbia?

Dar bietul Francisc deocamdată n'are nici atâta putere, în cât să ţină o adunare cu fraţii săi dela Czegléd.

Procesul „Tribunei".

Privitor la procesul «Tribunei» desbătut Luni înaintea curţii cu juraţi din Oradea-Mare, dăm următoarele amănunte.

Curtea s'a constituit abia pela orele 9. Se înţelege, juraţii toţi au fost Unguri.

Prezident a fost Csulyok Béla, juzi votanţi Korn Lajos şi Vámossy Vilmos, sub-procuror dr. Baróthy Pál. Apărătorul acuzatului a fost *dr. Iustin Marşieu.*

Se citeşte lungul act de acuză, scris cu multă pasiune şi în care se face mai ales politică. Procurorul se ocupă nu atât de articolul incriminat, ci mai ales îmblăteşte pe Românii ştiutori de carte a căror muncă de apărare a poporului şi luminare a lui o numeşte aţâţare.

Acuzatul Avram *Indreica,* la întrebările prezidentului răspunde, că nu se simte vinovat, căci pasagiul incriminat nu se refereşte la naţiunea maghiară sau la stat, ci la timpurile vechi istorice, când erà subjugat nu numai poporul român, ci şi cel maghiar. Intreg articolul nu e decât o polemie cu dr. Jancsó Benedek, care a scris în «Budapesti Hirlap» mai multe neadevăruri la adresa poporului român.

După aceasta a urmat vorbirea procurorului Dr. Baróthy Pál, care ţine o vorbire mai lungă, vorbind despre agitatorii români, cari pururea scriu contra Maghiarilor. Cere ca acuzatul să fie declarat vinovat şi apoi aspru pedepsit, pentrucă, vezi Doamne, el ar stricà pacea ţării, întărîtând pe Români împotriva Ungurilor.

Apărătorul Dr. I. *Marşieu,* advocat în Arad, într'o cuvântare cuminte şi zisă cu [illegible] convingere şi bărbăţie, răstoarnă uşor una după alta toate învinuirile aduse de procuror şi dovedeşte, că în articolul incriminat nu-i de cât un răspuns la înjuriile şi batjocura, ce Jancsó Benedek o făcuse neamului românesc.

Indreica a apărat, iar n'a atăcat. Dacă şi pentru asemenea lucru s'ar osândî, asta ar însămnà, că juraţii ei înşişi, cetăţeni neatârnători, nu vor să îngădue libertatea cuvântului.

Cu mare aparat ştiinţific arătă, că altele au fost vederile Ungurilor mari dela 1867, ei au înţeles libertatea cuvântului pentru toţi cetăţenii şi dacă s'ar sculà azi Deák şi ar vedeà cum înţelege libertatea Bánffy de pildă, s'ar ruşinà de urmaşii politicei sale.

Intr'o caldă peroraţie, cere achitarea lui Indreica.

Juraţii s'au retras şi după puţină sfătuire s'au întors în sală şi unul dintre ei a cetit hotărârea. *Juraţii l-au aflat vinovat pe acuzat.*

Tribunalul se retrage şi după o jumătate de oră se reîntoarce în sală. Pe temeiul sentenţii juraţilor croieşte lui Indreica o pedeapsă de *6 luni temniţă şi 500 coroane amendă din cauţia «Tribunei».*

Dr I. Marşieu a înştiinţat însă îndată, că face la Curie cerere de nimicire a osândei.

Din România.

Intrunire. Comitetul executiv al partidului naţional-liberal întrunindu-se Duminecă acasă la dl Emil Costinescu, a hotărît în urma propunerei d-lui Dim. Sturdza, şeful partidului liberal să ţie o mare întrunire publică Duminecă 19 Febr. în sala Dacia.

La această întrunire vor azista şi delegaţii din judeţe.

*

Moţiune! In a 12-a zi a lunei Februarie din anul mântuirei dela Christos 1906.

Cetăţenii băcăoani — întruniţi în sala palatului municipal în urma cuvântările rostite, — înfierează barbaria Grecilor, cari ucid pe fraţii noştri şi dau foc satelor româneşti din Macedonia;

denunţă lumei culte şi opiniunei publice europene devastarea şcolilor şi bisericilor române din Macedonia de către bandele conduse de preoţii greci;

vestejesc purtarea acelor străini cari, primind ospitalitate pe pământul ţărei noastre, lucrează contra intereselor neamului românesc.

Reprezentanţii judeţului Bacău în Corpurile legiuitoare sunt rugaţi să expună înaltului guvern al ţărei că cetăţenii băcăoani sunt solidari cu înţeleapta patriotica purtare, ce guvernul a avut întru apărarea drepturilor neamului românesc şi'l conjură să ducă până la capăt cu aceiaşi energie opera începută.

MARE MAGAZIN de articole de sticle de porţelan şi vase de culină. Cele mai moderate şi de folos lucruri.

S'A DESCHIS Arad, Piaţa Andrássy Nr. 16. (fost casa lui Gebhart). Se vinde cu preţurile cele mai reduse

Rog P. T. public binevoiască a se convinge personal; cercetarea magazinului nu obligă pe nimeni la cumpărare.

Szabó Albert furnisor al curţii cesare regeşti. Telefon pentru oraş şi comit. Nr. 429. 429 Nr.

Se dau bătuți.

— Criza. —

Am arătat, mai sus, că Ungurii dela Seghedin aproape s'au potolit.

Aceeaş ştire ne soseşte dela *Dobrițin.*

Se ştie anume, că adunarea orăşenească a celui mai neaoş oraş unguresc hotărîse în două rînduri să nu trimită stăpânirii banii strînsi din dare nici să dee scrisorile trebuincioase tinerilor cari de bunăvoie intră la oaste.

In şedința de eri adunarea orăşenească, la propunerea lui Dr. Brassay Károly, *preşedintele kossuthiştilor,* a schimbat hotărârile de mai nainte, şi cu 61 voturi contra 41 a hotărât să lase slujbaşii comitatului a se supune poruncii stăpânirii, prin urmare *să strângă darea şi s'o trimită stăpân... din, ecum să dee şi hârtiile trebuincioase celor ce vor să între de bunăvoie la oştire.*

«Aceasta, a zis Brassay, cu atât mai mult, cu cât altmintreli stăpânirea ar trimite asupra comitatului slujbaşi străini şi ai noştri ar ajunge pe drumuri».

Noui comisari regeşti.

Vozáry János, preşedinte de tribunal în Panciova, a fost numit comisar regal, cu depline drepturi, în comitatul Murăş-Turda.

Iar peste comitatul Hajdu şi oraşul Dobrițin a fost numit comisar regal fostul jude la tabla din Dobrițin., Naszády Ignácz.

Nouile alegeri.

Stăpânirea din Budapesta va face nouile alegeri numai după ce întâiu a statificat administrația comitatelor, ceea ce — aşa se crede — se va întâmplà până la 11 Aprilie.

Prin Maiu ori Iunie am avea deci nouile alegeri, cari s'ar face sub conducerea lui Vörös László, ministrul de comerciu, căci Kristóffy e vorba să se retragă dela conducerea teburilor din lăuntru ale tarii.

Budapesta, 1 Martie.

Politică? Totul este adevărat. Dar şi contrarul este adevărat. Această maximă zeflemistă şi plină de spirit a unui scriitor francez, îmi vine minte în fața adreselor, discursuriior şi manifesturilor cu care a fost inundată opinia publică în cele din urmă două zile. Când ceteşti bunăoară scrisoarea deschisă a contelui Andrássy, el de bună seamă are dreptate. Dar când citeşti răspunsul guvernului la aceiaşi scrisoare, scris într'un stil plin de mişcare şi elocvență — atunci îi dai lui dreptate. Iar când te gândeşti mai bine şi adânc la amândouă, atunci te miri cum sărmanul adevăr poate fi covârşit şi ucis sub atâta pleavă de cuvinte — căci nici unul nu are dreptate. Dar să le luăm frumos pe rând, lăsându-le să defileze toate înaintea noastră. Iată mai întâi de toate acela care a fost prevestit cu atâtea fanfare ale opiniei publice!

Manifestul coaliției.

Este o scriptură de o «însemnătate epocală» ni-se spune prin toate foile. Dar tocmai sunetul de bucium, ce a precedat-o, pregătirile cele multe au făcut-o să avorteze. Ea este slabă ca gândire şi incoloră şi fără vlagă ca sentiment. Avântul indignării şi al revoltei pare a se fi perdut în cursul precupețirilor, în cari s'a născut.

Coaliția constată că nu a putut satisface mandatul primit la alegeri dela «națiune». Ea protestează contra numirii unui comisar regesc contra dizolvării camerii, al cărei scop a fost posibilitatea de-a robì țara economiceşte, încheindu-se convențiile comerciale în mod ilegal. Nu este adevărat că coaliția a vrut să ştirbească drepturile coroanei. Dar aceste drepturi nu-s absolute, ci constituționale, şi nu pot fi exercitate, decât în armonie cu «națiunea». Națiunea are dreptul de a pune unele condiții când Coroana cere mărirea contingentului şi budgetului militar.

Dar coroana a respins aceste condiții. Condițiile Coroanei pentru formarea guvernului ar fi implicat o umilire. Coaliția îşi exprimă credință că parlamentul va fi convocat în termen legal. In sfîrşit ea face apel la națiune de-a luà parte la apărarea constituției.

Aceasta zice manifestul, nu-i numai datoria partidelor coalizate, *ci a tuturor cetățenilor fără deosebire de limbă,* căci este vorba de drepturile şi libertatea tuturora (?) Vor trebui să participe la luptă şi aceia, cărora stăpânirea în timpul deceniilor le-a refuzat dreptul electoral, ci şi-a amintit numai atunci de ei, când aveà nevoe de aliați. Da, însă nu tot dvoastră ați voit să săpați dreptul electoral, al tuturor naționalităților, chiar şi puținul ce ni-s'a dat până acuma? Nu dvoastră, d-lor ați voit să maghiarizați prin armată, oare nu acelaşi Bánffy care-i iscălit şi el alături de dvoastră a voit să maghiarizeze tot învățământul primar pentru a face pace?

Cartea dlui Aurel C. Popovici, despre care vorbim în altă parte a foii noastre, a fost oprită de pe teritorul Ungariei. Dupăcum se scrie din Budapesta, ministrul de comerciu încă ieri a dat poruncă tuturor direcțiilor postale să confişte cartea dacă s'a dat pentru vre-o adresă din țară.

Presa maghiară
şi
cartea dlui Aurel C. Popovici.

De mult n'a apărut vre-o carte ori articol scris d'un Român care să supere pe Unguri aşa de tare ca cea mai nouă carte, tipărită la Leipzig, a d-lui Aurel C. Popovici, cunoscutul autor al «Replicei».

Par'că ar fi intrat Ruşii în țară ori ar fi venit oştire germană să prăpădiască vița lui Árpád, aşa strigă foile ungureşti toate, dar toate.

Se înțelege, întâi se ridică împotriva celor cuprinse în carte: federalizarea Austro-Ungariei, împărțirea după naționalități a împărăției în care Ungurii n'ar mai aveà puterea şi însemnătatea de azi.

Cum să le placă Ungurilor aşa ceva tocmai acum, când mulți fruntaşi de ai lor aşa credem: mai au un pas de făcut, şi vor întemeià împărăție ungurească.

Injură apoi pe autorul cărții, despre care scriu că e cel mai mare duşman al Ungurilor: a fost osândit la 4 ani temniță, că şi cartea asta a scris-o în înțelegere şi cu banii Nemților din Viena, şi aşà mai departe.

Cu un cuvânt e supărare mare în Izrail şi patrioții se plâng, că poporul unguresc este luat din toate părțile între focuri.

Vom reveni.

Din străinătate

Primejdia unui războì franco-german. Se grămădesc semnele, că astăzi suntem în primejdie de-a vedeà izbucnind, din pricina Marocului, un *războì între Francia şi Germania, războì, care nu se poate ştì până unde s'ar întinde şi ce puteri ar mai luà parte la el.*

In «Darea de seamă financiară» din suplimentul comercial al ziarului «National Zeitung» din Berlin 25 Febr. 1906, vedem că ține de rău pe financiari şi că nu prea s'a alarmat până acuma. Totuşi constată, că în sfîrşit, seriozitatea momentului s'a dat pe fața prin căderea scrisurilor.

«Cum s'a făcut, că în sfîrşit şi-au dat seamă mai bine de primejdie, nu are a face. Pentrucă erà cerul senin, îşi inchipuiau că timpul frumos aveà să ție vecinic. Văzduhul însă erà încărcat cu electricitate, peste noapte s'au adunat nouri negri, aşa că toți au înțeles, că furtuna se apropie. A fost o îndrăzneală prea mare a luà în uşor neînțelegerile din pricina Marocului, când din publicațiile diplomaticese vedeà, că vara trecută am fost în pragul războiului.

De atunci trebuià să fim de pază şi grămădirea neîncetată de aur la Paris, care se urmează şi acuma, trebue să ne deschidă ochii, că în neînțelegerile dintre Francia şi Germania e vorba de mai mult ceva, de cât de o ceartă de cuvinte.

Dar bursa nu voià să se sperie din pricina Marocului! A dovedit însă puțină pricepere pentru linia de purtare a Germaniei, măcar că are patentă de pătrundere ageră în chestiile politice. N'a voit să vază, că în lupta dela Algeciras nu era vorba numai de a păstrà şi pentru Germania piața Marocului — deşi şi atâta ar fi lucru ce merită să fie apăsat, — ci că e în discuție stăpânirea asupra cheii întrării în Marea Mediterană. La Gibraltar sunt Englezii, stăpânii acestei bucățele pustii, dar foarte de preț, din Spania, pe care au pus mâna cu energia lor cunoscută. Ar mai lipsì acum să se aşeze Francezii pe coasta africană a strâmtoarei! Atunci întrarea vaselor germane ar ar atârnà de placul Englezilor şi Francezilor. Chiar dacă n'ar fi aliați, s'ar alià la timp spre a țineà piept Germaniei. Iată de ce Germania nu este izolată la Algeciras, în ciuda ameninţărilor duşmanilor noştri. Cel mai de seamă aliat al nostru sunt Statele-Unite.

Deşi chiar egoismul sănătos le-ar face să fie cu noi, totuşi Germania a lucrat foarte bine că, tocmai în aceste împrejurări, n'a dat lumei priveliştea unei lupte vamale cu Statele-Unite. Oricât ne-ar dureà c'am acordat Statele-Unite toate uşurările de tarif ce-am făcut în schimb de concesii țărilor cu cari am încheiat tratate de comerț şi fără să fi căpătat dela Statele-Unite vre-o concesie în schimb. Oricum însă, aceste concesii ce am făcut sunt bine răsplătite prin simpatia ce ne arată America la Algeciras. Când o țară se ocupă atât de intenziv c'o chestie serioasă de politică externă, ca Germania acuma, trebue să-şi îndrepte toată activitatea numai pentru ajungerea la acest scop unic.

Din acest punct de vedere, încheerea grabnică a unui tratat provizor de comerț cu Statele-Unite, dovedeşte, că chestia Marocului se află într'o fază foarte serioasă, din care am dorì cu toții să iasă spre bine, dar a cărei durată şi deslegare n'o putem prevedeà».

Din Ciacova.

In 18 Februarie a. c. st. n. adecă Duminecă s'a ținut în biserica gr.-or. română din Ciacova sinodul parochial, convocat şi prezidat de prea oneratul domn protopresbiter Ioan Pinciu.

Cu deosebită bucurie pot vestì, că credincioşii bisericei gr.-or. române din această comună au avut din acest prilej fericirea de a-şi puteà da seama de înaintarea ce au făcut pe terenul bisericesc — şcolar, într'un răstimp de abia 10 ani dela despărțirea lor de către Sârbi.

Mulțumită hărniciei, prudenței şi zelului, neobosit, dovedite toate, în interesul acestor aşezăminte culturale-naționale, de către domnul protopop şi paroch Ioan Pinciu, apoi prin conlucrarea pe întrecute şi cu nenumărate jertfe ce au adus bisericei şi şcoalei lor parochienii, credincioşii legii lor străbune, dintre cari amintind fruntaşa familie Diminescu, ca esemplu pentru toți aceia cari prin o stăruitoare muncă desvoltată nu numai în ogorul dătător de viață al bisericei şi şcoalei noastre confesionale gr.-or. române, ci peste tot pe terenul vieții sociale şi-au asigurat stima tuturora, — Românii din Ciacova cu drept să pot bucura de rezultatul ajuns.

La tot pasul întreprins cu ţânta aleasă a înaintării noastre de aici — dăm de numele domni-

CANCELRIA ARCHITECTULUI ROMÂN
IOAN NIGA.
Arad, Jozsef főherczeg-ut. Nr. 1.
(Lângă banca „Victoria".)

Pregăteşte planurĭ şi specificărĭ de spese pentru edificiĭ publice şi private, primeşte lucrărĭ în sfera ar chitectureĭ maĭ înnalte, cenzurărĭ, colaudărĭ. Ca specialist în ritul nostru oriental edific... deşi ...ază biserici în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebĭ d-lor parochĭ. Trimite planu... ...iţe, specificărĭ şi serveşte în lucrărĭ architectonice cu deslușirĭ gratuit. 456

lor: Dr. Iuliu Coste, Nica Diminescu, Costa Diminescu, Nicolae Uzon şi alţi luptători încercaţi şi români vrednici de numele lor şi de recunoştinţa obştei. De sine se înţelege, că activitatea lor plină de roade, este comună cu aceea a păstorului lor sufletesc, a domnului protopop Ioan Pinciu, iar cât priveşte pe învăţătorul, pe d-nul Ioan Gruescu, acesta nu lipseşte dela locul unde se plămădeşte vre-o întreprindere românească folositoare, dându-şi ca român verde spriginul aşteptat cu tot dreptul dela d-sa.

Pe urma celor desbătute şi aprobate de sinod am remarcat averea bisericească-şcolară cu o activă peste 114 mii coroane, în care sumă cu poziţii principale se cuprind edificiul sfintei biserici, şcoala confesională gr.-or. română şi hotelul «Hungaria», dat în chirie. De notat e că biserica abia de 5 ani e zidită, dar cu toată scurţimea vremii ea formează o avere a parochienilor, liberă de datorii; abia mai susţă ca pasivă o sumă neînsemnată din împrumutul luat pentru cumpărarea şcoalei.

Astfel cu jertfe conziderabile dar şi laudabile — Românii au o frumoasă şi modern zidită biserică, au şcoală bine susţinută, au o sesiune parochială constătătoare din 50 jugăre de pământ, fond şcolar de 17 jugăre, fonduri cari reprezintă valoarea de două mii coroane, au fonduri speciale cari creşte-vor cu vremea treptat.

Trecând la celelalte puncte din ordinea de zi a sinodului, amintesc alegerea comitetului, a epitropilor, votarea de mulţumită protocolară, între aclamaţiuni, d-lui Nica Diminescu, pentru recunoscutele şi laudabilele sale jertfe aduse sfintei biserici şi şcoalei, ca fost prim epitrop.

NOUTĂŢI.

ARAD, 2 Martie 1906.

Se duc.

Lucruri triste! Nici roditoarele câmpii ale Ungariei nu sunt în stare să opriască emigrările. Tot aşa călătoresc de aici în ţări străine, ca şi cei ce locuesc printre stânci şi munţi neroditori. Şi când un vapor încărcat cu emigranţi pleacă din Fiume spre America, se plâng marii nostri patrioţi, văzând cum scad locuitorii acestei ţări nefericite, dar nu s'au gândit să pună stavilă relelor şi să îmbunătăţiască soartea celor săraci. Nu! Aceasta nu pot s'o înţeleagă.

Este îngrozitoare statistica despre emigrările din comitatul nostru, care are cele mai bune pământuri. Te cuprinde groaza, de soartea acelor nenorociţi, cari sunt nevoiţi să-şi părăsiască vatra părintească şi să plece în alte ţări, pentru a-şi câştigà cele de lipsă pentru traiul lor.

Statistica ne arată, că în anul trecut au emigrat o mie o sută zece. Atâţ au fost an în comitatul Aradului, cari după mai multe suferinţe şi năcazuri au ajuns la convingerea, că acest pământ nu le poate dà pânea, nu poate să le îmbunătăţiască chinurile lor.

E număr înspăimântător! Mai ales, când ne cugetăm, că cei odată emigraţi, pentru noi sunt morţi, căci nu legăm nădejdii să se reîntoarcă în patria maşteră, ce i-a alungat dela sînul ei. Dar mai înspăimântător e numărul emigraţilor din ăst an. Abea au trecut două luni, şi deja până acum au cerut pasaport *nouă sute şi unul*. Şi dacă şi în lunile viitoare vor emigrà tot aşa, ca în aceste două, atunci numărul se ridică cu patru mii mai mult ca în anul trecut.

Se duc, se duc, sărmanii, căci aici li-e tristă soartea!

— **Manifestul coaliţiei.** Fruntaşii partidelor întovărăşite maghiare publică un manifest către poporul unguresc, arătând într'însul cele petrecute între aceşti conducători şi M. Sa nainte de împrăştierea Dietei. Se înţelege, mai amărâţi se arată pentru chipul cum au fost alungaţi din Dietă. Spun însă că ei nu se vor lăsa *dacă* (vezi că e un «dacă»!) şi «naţia» va urma să se ţină bine şi să nu se lase înfricată de «urgia» ce se descarcă asupra ei, ci la alegeri să-i aleagă iară.

Până la alegeri poate însă că şi «naţia» lui Kossuth se va mai desmetici şi îşi va trage sama că alegând iarăşi oameni de ai lui Kossuth, ar împinge ţara spre o prăpastie mai mare încă de cât aceasta, pe marginea căreia este.

Contele Andrássy Gyula adresează şi el o scrisoare alegătorilor săi, arătând cum dânsul a mijlocit între Coroană şi partide, dar n'a ajuns la nici un rezultat, pentru-că nici Coroana n'a lăsat, nici coaliţia nu putea să primească puterea fără ca M. Sa să dee concesii naţionale.

Una nu spune nici coaliţia nici Andrássy: rolul urât ce l-au jucat întru a încurca lucrurile.

— **Contele Károlyi István,** se ştie, e unul dintre căpeteniile kossuthiştilor. E unul dintre marii bogătani ai ţării, din mila împăraţilor dela Viena a moştenit averi în cât ar puteà să trăiască mii de oameni dintrînsele. Magnatul acesta însă e vestit, că ştie să toace milioane, mai ales pe cai şi pe «mândre», cum zice Românul.

Iată ce scrie despre el «Népszava»:

Acum de bună seamă are să învingă împotrivirea naţională. Căci s'a ridicat fala conţilor Károlyi, contele Pişta.

Deci, Viena să tremure şi Ungurii să se bucure: Contele Károlyi István nu ia parte la alergările de cai din ăst an în Viena. Şi poate că niciodată mai mult! Nu mai râvneşte la premiul de alergare al Nemţilor, n'are să câştige la turf banii cumnaţilor svarţ-gelb, nu mai ridică podoaba oraşului împărătesc prin prezenţa sa! Viena e prigonită. Viena nu poate suferi rabde aceasta, în scurtă vreme Habsburgii au să se supună şi pe întreaga linie învinge Ungurul!

Ni-au dăruit oare vremurile acestea un poet ca să fie c'ne să cânte această fabuloasă luptă, în care Titanii cu instrumente titanice luptau în contra zeilor nemiloşi ai Olimpului negru-galbin!

— **Aurelia Cionca,** copila genială pe care noi arădanii am avut prilejul s'o admirăm, este azi artistă în toată puterea cuvântului. La 14 Martie st. n. d-şoara Cionca va concertà în «Musikverein-Saal» din Viena.

Suntem siguri că toţi Românii din Viena vor grăbì s'o audă.

Despre concertul din urmă al genialei artiste, dat în sala Ateneului din Bucureşti, iată ce scrie «Dimineaţa»:

Ceea-ce am prevăzut, s'a întâmplat. In urma entuziasmului ce a provocat tânăra şi virtuoza pianistă, dra Aurelia Cionca la concertul dat în folosul «Sindicatului ziariştilor», un auditor din cele mai alese şi mai aminamente muzical, a venit să asculte aşeară la Ateneu concertul personal al d-rei Cionca.

Stăpână pe instrument, d-sa a făcut faţă, singură, întregului program şi departe de a obosi, a interesat din ce în ce publicul până în gradul cel mai înalt.

Elevă a lui Reisenauer — şi absolventă strălucită a acestui gigant al pianului — Aurelia Cionca nu este numai o pianistă de o rară forţă pentru vârsta ei, dar uimitoare prin fineţea interpretărei.

UNUI POET.

— Lui Goga. —

Cum mă tem să nu te 'nhaţe
Cei ce nu ştiu rostul vorbii
Ca să-şi facă voia iară
Indrăgi-le-ar carnea corbii.
In trimbiţă de aramă
N'om aveà cine să sune
Când ne-om deştepta odată
Şi noi, cei mai trişti din lume!
Şi ţi-or face toate cele
Arde-i-ar focu, pârliţii,
Că ei nu pot să 'nţeleagă
Pe feciorul dăscăliţii.

...Tot visez şi nu ştiu Doamne
Că de unde atâta frică,
Când de mult convinsă-i lumea
Că luceferii nu pică!...
Iar când stelele-omenimii
Pier şi ele 'n ţărână
Tot rămâne 'n urmă drumul,
Drumul, cel sfânt de lumină,
Ce se vede 'n urma stelei,
Când apune ostenită:
Dungă vie de văpae
Ca o cale aurită...

Vechiul preot — ierte-l Domnul —
Şi zmerita domnişoară
Cum se mai temeau, sărmanii,
Ştii atunci?... odinioară!...
Că [illegible] vădită-i treaba
Şi-i [illegible] arte caracteristic
Că purpurul şi smaragdul
Nu prea dă geniu artistic,
Nu puteau visa, poete,
Precum nu gândea nici satul
Că feciorul muceniţii
Poart'un ban dela 'mpăratul!

Curtacher. *Adrian Ungurean.*

POEZII POPORALE.

Din Zorlenţiu mare. Compuse de ANANIE VUCU,

Frunzuliţă frunză verde
Prost e omul, care crede,
Pe muiere, când se joară
Că nu ia pe altu 'n poală,
Şi se joară prefăcută
Că pe altu nu sărută.
N'o crede s-o vezi murind
Că te 'nşală fie când,
Când ajunge la strâmtoare
Ea se joară de s'omoare,
Şi-i o floare la ureche
Jurământul ca să scape,
Dar pe loc cât o plecat
Ea zăuită ce-o jurat.
Şi dă gură satului
In ciuda bărbatului,
In zădar vrei s'o opreşti
Ea 'nşală când nu gândeşti.
Nu te 'ncrede 'n jurăminte
Că muierea n'are minte,
Muierea aşa-i făcută
Cu păr lung şi minte scurtă.

Ţ'am spus mândro că 'mi eşti dragă
Şi-'mi eşti dulce ca şi-o fragă,
Ci [illegible]am spus că te iubesc
Ca pe îngerul ceresc,
Insă tu leliţă nană
N'-ai luat vorba mea 'n samă
Ai lăsat s'o ducă vântu
N'-ai zis, cât zice pământu,
Nici că 'ţi piac, nici cà nu 'ţi plac
Ai gândit cà sîlă 'ţi fac.
Nu gândì cà sîlă oi pune
Cà mai sunt fete în lume,
Mai sunt fete 'n satul meu
Voi afla una şi eu
Să o fac nevasta mea
Sà'm dea gura când voi vrea.

Ştie dracu babele
Cum îşi ţin fetiţele.
Cà le ţin cam prea din scurt
De nu pot să le sărut.
De le-ar mai scăpà din mână
Ar veni pe la fântână,
Cu cârceagul după apă
Eu le-aş spune o vorbă dragă,
Şi sara pe la portiţă
Ar eşi sà'mi dea guriţă,
Dar' aşa cum le ţin ele
Cine poate sà le 'nşele?
Cin' le poate 'nceluì
Cà n'-ai unde le 'ntâlnì.

*

Auzite dela Ioan Clopotar, din Borşa, Maramureş.

Poruncitu-mi-a mândra
Pe-o peană de rîndunea.
Să mă duc până la ea
Eu 'napoi i-am poruncit
Pe-o peană de puicuţă:
«Mi-am aflat altă drăguţă».

N'o asculţi ca pe o tânără debutantă în arta pianului; ea te prinde şi te înlănţueşte cu autoritatea unui virtuos strălucit.

Carnavalul de Schuman, a fost cântat aseară, cum nu l'am auzit de cât dela Alfred Grünfeld.

Dar Sonata op. 31 de Beethoven, dar Rapsodia lui Brahms, dar admirabilele şi din ce în ce mai grelele studii de Chopin?

Avem în Aurelia Conca o pianistă mare de pe acum. In viitor, va fi o pianistă neîntrecută.

De prisos să spunem că sala fermecată a aclamat'o furtunos, a bisat-o şi flori şi daruri i-au fost oferite.

— **Sporirea emigrărilor la America.** Din New-York se vesteşte, că în săptămâna trecută au sosit acolo mulţi emigranţi din Ungaria şi numărul este cu mult mai mare, de cât a celor din alte săptămâni. In săptămâna trecută au şosit *trei mii patru sute şasezeci şi şapte*, dintre cari 779 sunt Maghiari, 1619 Slovaci, 389 Svabi, 553 Croaţi şi 127 Români. Ei sunt resfiraţi prin toate oraşele din America.

Precum vedem Românii au emigrat în număr mai mic de cât celelalte naţionalităţi.

In legătură cu cele de mai sus scrise, putem să amintim, că viaţa lucrătorilor de acolo e foarte primejduintă.

In săptămâna trecută încă s'au întâmplat mari nenorociri. Aşa în minele Paralel din Stewart Collier Company. Acolo lucrau 39 de oameni, când odată s'a rupt un părete dela mină. Numai zece au scăpat cu viaţa. Până târziu la orele 12 şase morţi au putut scoate din mormânt. Partea cea mai mare din lucrători erau Unguri, cari merse acolo să-şi câştige pânea de toate zilele.

— **Zilele de sărbătoare din Berlin.** Din Berlin se scrie: Luni dup'amiazi s'a petrecut căsătoria civilă a prinţului *Eitel Friedrich* cu princesa Sofia de Oldenburg. Acesteia i-a urmat cununia bisericească care s'a ţinut în capela de curte, de faţă fiind membrii diplomaţiei, miniştrii secretarii de stat, mareşalii şi admiralii. Logodnicii şi părinţii au fost primiţi înaintea capelei şi conduşi la altar de întreg corpul preoţesc în frunte cu preotul de curte *Driander*. După ce corul a cântat, preotul Driander a adresat către perechea tinără o vorbire cu un conţinut [illegible] însuşi de regele (Corint. I. 8.) şi în care vorbire le aminteşte, că înainte cu 25 de ani [illegible] regală stăteà în acelaşi loc. Doresc tinerei perechi — spuneà — să-şi alcătuiască familia pe baze aşa de solide cum sunt aşezate toate dinastiile oldenburgice. Ş'apoi s'a săvârşit actul cununiei. Când au schimbat inelele, în grădina palatului 38 de tunuri au tras salve. Actul solemn s'a sfârşit cu un cântec al corului. Impăratul şi împărăteasa au felicitat tinăra pereche, ş'apoi întreaga suită s'a depărtat în ordinea în care au venit. La prânzul festiv a toastat Wilhelm pentru mireasă, şi-o salută ca pe fiica lui asigurându-o despre dragostea şi stima întregei familii. A amintit apoi despre străbunii princesei, cu deosebire despre faptul, că princesa poartă numele primei regine a Prusiei, care prin viaţa şi activitatea sa, a lăsat o vie amintire în sufletul poporului său. Şi întorcându-se spre prinţul Eitel Friedrich, împăratul Wilhelm îşi termină astfel toastul: Să dee Dumnezeu ca el, care precum se zice, aşa mult seamănă împăratului Wilhelm cel mare, să-i semene tot mai mult. Principele Henrich a toastat pentru împărat şi împărăteasă. Iar în sală a urmat apoi dansul cu torţe, în frunte cu prim-mareşal principele *Fürstenberg*. La sfârşitul acestui dans, cei cari purtau torţele au petrecut tinera pereche în apartamentele lor, unde coroana princiară a fost din nou predată păzitorilor comoarei familiare.

Tinăra pereche a plecat în castelul de vânătoare Hubertusstocki. Cu toate, că era un timp ploios, o lume imensă aşteptà la gară plecarea tinerei perechi. Oraşul a fost splendid iluminat.

Cât în lume vei trăi
Fată mare nu iubì;
Fata mare se mărită,
Rămâi cu inima friptă.
Ci iubeşte-o copiliţă,
Să fi-i vara cu drăguţă
Şi iarna cu nevăstuţă.

Şi gura de fată mare,
Ca scrumu de pe căldare,
Când o arde focul tare;
Dar gura de copiliţă:
Ca mierea de stupiniţă.

*

Culese de Ioan Zarandeanu, Pâncota.

N'aş da, n'aş da pe mândra
Gazda de mi-ar da gulia
Şi şumariu pădurea.
N'aş da gura mândri mele
Pe o ciurdă de viţele.

*

Culese de Todor Burca, Şepreuş.

Frunză verde de sulfine
Vină mândră după mine
Sub stejar la rădăcină,
Că sunt gazdă foarte bună,
Am o casă-aşa de mare
D'o vezi din şese hotare,
Hornu-aşa-i de ridicat
De se înalţă peste sat.
Mândră când eu te-am văzut
Doamne cu drag mi-ai căzut,
Dar văzând, că nici odată
Nu putem fi la olaltă,
Iubeşte măcar pe cine
Mai voinic de cât pe mine.

Pentru nenorociţii din Ferdinandsberg. dşoara Elena Pinter, învăţătoare în Curăţele a colectat dela următorii marinimoşi domni şi doamne:

Vioara Dr. Ciordaş, Beiuş	Cor.	4.—
Livia Cosma,	»	3.—
Veturia Sferle,	»	2.—
Dr. George Mureşan	»	2.—
Salvator Iacob	»	2.—
Văduva Sarkady	»	1.—
Berta Chiorean		1.
Aneta Moldovan		1.
Mărioara Bolcaş		1.
Georgina Papp		1.
Ecatarina Papluca		1.—
Auriţa Fabian		1.—
Dr. Nyes		1.—
I. Iepure		1.—
Alexiu Ardelean		1.—
[illegible]		[illegible]
[illegible]		[illegible]
Belenyesi Joska	»	1.—
Mircea Mihulin	»	1.—
Ioan Pinter, preot Remetea	»	1.—
Maria Biro Curăţele	»	1.—
Elena Pinter	»	1.—
Nicolau Hălbac preot Curăţele	»	1.—
Miron Pap Pociovelişte . .	»	1.—
Süssman Beiuş	»	—.50
I. Chidioşan »	»	—.40
N. Chilner »	»	—.40
Maria Stanca »	»	—.40
N. N. »	»	—.40
N. N. »	»	—.40
N. N. »	»	—.40
	Cor.	37.10
Contribuiri de mai nainte	»	166.62
Total	»	203.72

— **Adresă greşită.** Din Roma se vesteşte următoarele:

Regina a fost chemată în zilele trecute la telefon. Ea vorbià prin telefon cu copilul ei mai în toată ziua şi cugetase că şi acum copilul o cheamă. Un glas aspru însă îi zice:

— Când îmi vei plăti preţul fânului?

— Despre ce fân vorbeşti D-Ta? întrebă regina care îndată a ştiut, că e greşeală la mijloc.

— Eşti destul de obraznic, că mă mai întrebi. De patru săptămâni îmi tot făgădueşti şi încă nici azi n'am primit banii.

După aceasta străinul începe a înjură pe regină. La postă însă s'a observat îndată greşala şi s'a făcut îndreptare.

Regina spusese şi regelui cele întâmplate râzând cu mare poftă.

— **Moştenitorul de tron al Germaniei la Papa.** Moştenitorul de tron al Germaniei, împreună cu soţia nu peste mult vor călătorì la Roma şi cu acest prilej vor merge şi la Papa, capul bisericei catolice. Incredinţatul Prusiei a şi înştiinţat deja pe papa despre această călătorie.

— **Şcoli ameninţate cu închidere.** Szegedi Napló» scrie, că fişpanul Nagy Mihály voeşte să închidă toate şcolile de acolo, dacă studenţimea nu va încetà cu demonstrările, şi va da poruncă cu pe câtă vreme vor fi închise, nu vor lăsà nici pe un student să locuiască în oraş.

Aceste sunt urmările însufleţirii patriotice.

— **Mulţumită publică.** La petrecerea ţinută în Guravăii, în favorul bisericii de acolo, pe lângă cei publicaţi în numărul 20 al ziarului «Tribuna» au mai suprasolvit următorii: Mihai Vaitori şi familia 3 cor., Nicolae Stirb şi fam. 1 cor. 40 fil., Trotteur Adolf, 40 fil. Ioan Dalea 2 cor. Pentru ce li-se exprimă mulţumită publică. *Pavel Capra.*

— **Le vine apă pe urechi.** S'au obosit! Frânţi stau în faţa catastrofei la care duseră ţara! Coaliţia falnică de odinioară e dripită şi nu mai are nădejdii de a se reculege.

Mijloacele folosite de cei întovărăşiţi au fost slabe. Acum după ce văzură cum se risipesc puterile lor, vreau să apuce pe alte cărări mai bune.

Foile ce spriginesc coaliţia, foile, cari până acum strigau mereu contra votului obştesc, tot acelea foi vin acum şi fac agitaţie pentru aceasta reformă.

Aşa foile «Arad és Vidéke», «Szeged és Vidéke», «Nagyvárad», ba chiar «Budapesti Hirlap» şi «Magyarország», scriu articoli lungi pentru sufragiul universal.

Adecă le vine apă pe urechi.

— **Un Român slab.** Despre învăţătorul Ioan Popa din Pesac ni-se scrie:

In iarna trecută când cu alegerile dietale, d-sa a fost corteş al partidului liberal de pie memorie. Săptămâna trecută venind a-şi da seamă despre activitatea sa parlamentară coaliţionistul Baros, ales cu voturile şvabilor din Comloş, cinstitul nostru învăţător se pune şi [illegible] precum în iarna trecută a preamărit politica partidei liberale, tot aşa acum se pune spre ruşinea *tuturor Românilor de bine* şi preamăreşte pe coaliţionist şi politica lui, pe care an l'a batjocorit în chip şi fel.

Dacă lupta pornită şi purtată de deputaţii noştri naţionali n'a putut să-l aducă pe acest învăţător [illegible] mai bune, atunci datoria [illegible] conform sfintei scripturi, care zice: «Şi de va păcătuì contra ta fratele tău, mergi mustră-l pe dânsul între tine şi el singur; de te va ascultà ai dobândit pe fratele tău. Iar de nu te va ascultà, atunci mai ia împreună cu tine pe unul sau doi, ca prin gura a doi sau trei martori să se întăriască tot cuvântul. Iar de nu va ascultà de dânşii, spune-l bisericei şi de nu va ascultà nici de biserică, *să-ţi fie ţie ca un păgân şi vameş».* *Pesăcanul.*

Pustiirea alor două mii de oameni. In Buenaventura (Columbia) în 27 Februarie a fost iarăşi cutremur de pământ, ce însă n'a făcut mari pagube, dar a băgat mare frică în locuitori. După cutremur marea a eşit din matcă şi a pustiit două mii locuitori. In Puguarrea au fost cinci cutremurări de pământ. In Papayan locuitorii s'au mutat din locuinţele lor.

— **Curs de pomărit.** Ministrul de agricultură a binevoit a da ordin ca şi în ăst-an să se deschidă curs de pomărit. Pentru *preoţi* se va ţineà în *Budapesta* din 26—31 Martie şi în *Cluj* dela 2—7 Aprilie. Pentru *învăţători* în *Keszthely* din 22—31 Martie, *Turda* din Martie 26 până la 4 Aprilie în *Sibiul-mic* din 17—26 Aprilie. Pentru aceste cursuri vor fi primiţi 12 preoţi şi 16 învăţători. Preoţii primesc 32 coroane cheltueli de drum şi 4 coroane pe zi pentru întreţinere, învăţătorii primesc 30 coroane şi 3 coroane la zi. Ceice au fost odată la acest curs, nu vor mai fi primiţi. Afară de preoţi şi învăţători vor fi primiţi şi 3—4 economi, dar ei nu vor primì ajutor dela stat. Recursele se trimit la ministrul de agricultură.

— **Cununie.** Dşoara *Lucreţia Popeţ*, din Labăsinţ cu dl *Costautin Costea*, Şeitini, anunţă cununia lor, care se va ţineà Dumineca la 11 Martie, în biserica din Labăsinţ.

Felicitările noastre!

— **Glumă cu sfârşit trist.** Din Timişoara se vesteşte, că Rozalia Şerban a luat parte la înmormântarea unei prietine de a ei a spus că şi ea ar dorì să moară aşa de tânără. O altă pretenă atât a tot glumit cu ea, pe socoteala aceasta, până ce alaltăeri a beut leşie. Pe când au dus-o în spital deja murise.

† **Dr. Eugen Pătăceanu,** advocat, preşedinte al eforiei scolare gr.-cat. şi a meseriaşilor români din Turda, membru în direcţiunea »Ariesianei«, membru al »Asociaţiunei« şi a Congregaţiei comit. Turda-Arieş etc. etc. după un morb scurt şi greu împărtăşit cu sântele taine a muribunzilor şi-a dat nobilul său suflet în mânile creatorului Marţi în 27 Februar st. n. 1906, în etate de 35 de ani şi al şasălea an al fericitei căsătorii. Inmormântarea a fost Joi în 1 Martie st. n. la 2½ ore p. m. Fie-i somnul lin şi amintirea vecinică!

— **Ucigaş achitat.** Din Chemitz se vesteşte că curtea cu juraţi a achitat pe economul Eberwein, care a fost dat în judecată pentru ucidere. Se ziceà despre el, că în anul trecut ar fi omorât cu săcurea pe un prietin de a lui şi ar fi luat dela el 20 mărci. Aceasta însă nu s'a putut adeveri.

— **Fapta îngrozitoare a unui poliţist.** Din Dublin se vesteşte, că poliţistul Iohn Kears şi-a împuşcat soţia în prăvălia cumnatului său, după aceia a puşcat asupra cumnatului său, pe care de asemenea l-a omorât. După săvârşirea faptei, a voit să fugă dar a fost prins, chiar când a voit să se urce în un tren, ce mergea spre Kildare. A aflat pistolul la el. Poliţistul era de 38 ani şi de 12 ani era în slujbă. Odată a şi mulţumit de slujbă şi a întrat de călugăr în mănăstirea Waterford, dar acolo nu i-a plăcut. S'a reîntors la vechea lui slujbă. Pricina a fost mici neînţelegeri dintre el şi soţie.

— **Grevă în Arad.** De două zile lucrătorii dela »Vagongyár« din Arad sunt în grevă. Ei cer urcarea salarelor.

— **Greva în St. Nicolaul-mare.** Primim următoarea corespondenţă: Lucrătorii din St. Nicolaul-mare, au dat o rugare la direcţiune, să li-se mărească plata. Lucrătorii aveau până acum numai 48 fileri la zi. Au cerut să li-se urce plata până la 1 cor. Dacă nu li-se va împlini cererea, atunci vor face grevă.

— **Hymen.** Agata Ardelean, Carol Jüstel locotenent în batalionul imp. şi re. Nr. 15 de pioneri, fidanţaţi. Felicitări!

— **In atenţiunea mireselor!** Trusouri de mult gust, recomandă în diferite preţuri firma cu prânzări rufării *Heim I.* Arad, piaţa Libertăţii 20 apiatui contelui Nádasy).

— **Sinuciderea prinţului Pignatelli.** Sinuciderea prinţului Pignatelli — Strongoli, despre care şi noi am amintit în numerii trecuţi, face o tristă icoană asupra întregei aristocraţii italiene. Se adevereşte, că aristocraţimea italiană are o creştere rea. Vincenzo Pignatelli era din o familie foarte renumită din Neapol. Tânărul era numai de 19 ani şi fără grigi îşi petreceà viaţa, fără să se cugete la viitor. E obiceiul la aristocraţimea italiană, ca tinerii să se căsătoriască cât mai de timpuriu. Astfel trebuià ca şi prinţul să facă aşa. S'a logodit cu contesa Saluzzo di Corigliano, care abia era de şeasprăzece ani. Tinerii erau foarte îndrăgostiţi, de aceea doreau să facă căsătoria cât mai curând. Mercurea trecută, prinţul era la mireasa sa şi a vorbit despre pregătirile de nuntă. Mirele s'a depărtat din familia miresei sale la orele 12 de noapte, şi cu două ore mai în urmă s'a împuşcat. Cauza nu a fost cunoscută până acum, dar totuşi a eşit la iveală. El adecă iubise pe o altă fată, care îi spuse, că-i va face neplăceri.

— **Isprăvile unui nazaricuş.** Foile ungureşti scriu lucruri ciudate despre un nazaricuş care s'a dus la Kecskemét să atragă la legea nouă pe Unguroaicele de-acolo. Iată cum povestesc ele întâmplarea:

Un pierdevară a hotărît să înfiinţeze o nouă lege. Dacă a voit să câştige bani, ori numai să-şi baiá joc de femeile şi fetele din Kecskemét, se va dovedì la cercetarea pornită.

Pân'acuma s'a descoperit atâta, că femeile şi fetele din Kecskemét vizitau casa de rugăciune a noului apostol, şi 'n aceasta casă se aflà un fel de cuptor, în care îşi aşezau hainele şi pândeau fumul coşului. Apostolul nouei credinţe le dezbrăca în numele nouei legi şi aşezà hainele în cuptor. Că ce fel de lucruri tainice se petreceau în decursul acestei ceremonii şi cum mergea spovedania în legea nouă, pe semne de ruşine, nu se scrie. Vorba e că în Kecskemét vre-o 15 fete şi neveste au ajuns în altă stare şi când e vorba să le întrebe ce şi cum s'a petrecut, nu-i de ajuns cu ele la înţelegere, căci la anumite întrebări, ele răspund:

«Cum te cheamă?

— La început D-zeu a făcut cerul şi pământul.

— Când te-ai născut?

— Care te loveşte cu piatră, tu aruncă-l cu pâne.

— Poftă de mâncare ai?

— Intâi a fost Petru. După el a venit Andrei, Iacob, Ioan şi Filip.

— Ai câte odată clipe senine?

— Archangelul prevestise pe Maria-Fecioară».

In felul acesta răspund toate şi în oraş e tulburare mare şi toţi se întreabă: cum de a fost răbdat acest *nazaricuş* să-şi bată joc în felul acesta de fete şi neveste? Li-a prostit apoi, în cât doctorii spun, că n'au mai auzit nici văzut astfel de întâmplări.

Ce zice la asta ministrul Lukács care a recunoscut, pe »nazaricuşi«?

— **Schveffer şi Vörös,** florişti în Arad, palatul minoriţilor. Efeptuesc pe lângă preţurile cele mai moderate *cununi, buchete* şi alte *împodobiri de flori.* Planuri pentru parchetare fac gratuit.

— **Magazin de stofă de fabrică,** *Leichner şi Fleischer,* Pécs. In magazinul esclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3·30—4·40—60·60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuros p r o b e. *Leichner şi Fleischer,* Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.

— **Fluidul Universal.** Cel mai nou esenţ pentru alinarea durerilor şi frecarea corpului e *Fluidul Universal,* (esenţ din flori mirositoare). Se foloseşte la junghiuri, reomatiism, la dureri de oase, de dinţi şi de cap, acest esenţ e recomandat de toţi medicii, reînoeşte şi întăreşte atât muşchii, cât şi nervile obosite.

Preţul unei sticle de un deci e 1 cor. 50 fileri, dacă procurăm 3 sticle spesele de poştă nu se socotesc. 1 sticlă mică de probă costă 40 fil., 6 sticle mici constau 3 cor., iar 12 sticle constau 5 cor. Spese de poştă nu se socotesc.

Sticle de cele mici, de probă, pe lângă trimiterea unei mărci de 20 fil. fără spese, la învoire trimite unicul pregătitor de »Fluid Universal«. Apotheca lui *Coloman Skribanek,* la crucea roşie. In strada Holló şi în colţul străzii Hunyadi.

— **S-a deschis** prăvălia de coloniale a lui Rudolf Baumann Arad, Piaţa Tököly în colţul străzii Lázár Vilmos. Un isvor bun de cumpărare recunoscut pentru fructele proaspete de tot felul, apoi vin, tea şi rum.

Cerând sprijinul marelui publ. remân cu deosebită stimă: *Baumann Rudolf.*

Epistolă deschisă.

Către fraţii mei învăţători din tractul protopresbiteratului Şiriei!

In două cicluri cu ajutorul şi concursul frăţiilor D-Voastre am fost ales deputat mirean al tractului Şiria; prin concursul D-Voastre am ajuns a fi membru în corporaţiunile noastre bisericeşti-şcolare şi acolo aşa după-cum mi-a dictat inima şi conştiinţa, am apărat cu votul meu şi cu cuvântul, afacerile noastre bisericeşti-şcolare, am datorinţa, acum, în preajma noilor alegeri şi restaurări să Vă mulţumesc pentru încrederea dată.

Trecând în anul acesta în statul de penziune, şi ocupând alt post — nici timp, dar nici împrejurările nu mă lasă a mă mai ocupà cu chestiile noastre didactice, aflu de bine şi conzult — cedând locul acest onorific unui alt învăţător, care e în activitate — a mă retrage şi a Vă rugà să nu mai reflectaţi la persoana mea.

Mulţumindu-Vă deci pentru dragostea dovedită, Vă rog să-mi păstraţi iubirea şi dragostea D-Voastre şi să Vă rog, ca în locul meu să alegeţi pe distinsul şi zelosul învăţător dl Iuliu Grofşorean, pe care Vi-l recomand cu toată căldura inimei mele.

Arad, 22 Faur st. n. 1906.

Stimător:
Augustin Boţioc,
inv. penz.

CONCERTE, PETRECERI.

Concertul din Arad. In raportul nostru despre concertul din Arad spre marea noastră părere de rău, s'a publicat lista participanţilor cu unele omisiuni regretabile. Astfel între altele s'a omis şi numele gentilei dşoare *Lela Şandor* şi *Livia Luţai* din Nădlac, căreia pentru aceasta îi cerem scuzele.

*

Serată muzicală şi declamatorică în Vârşeţ. In 22 Februarie st. n. cu ocazia adunării generale a băncei (institut) »Luceafărul«, s'a aranjat în sala hotelului »Baross« o convenire socială cu producţiuni declamatorice şi muzicale, dându-şi concursul virtuosul pe mandolină »Simicel«

Serata a fost foarte plăcută, animată şi a reuşit pe deplin fiind cercetată de un distins public românesc, atât din loc cât şi din jur, cu toate că mulţi au rămas departe.

Dl Simicel, e un artist desăvârşit, dar fără spirit reclamagiu.

Parte activă în program au mai luat următoarele persoane:

Drăgălaşa domnişoară Alexandrina Pod, a predat cu mult spirit monologul »Să mă mărit« secerând aplauze furtunoase. D-sa cu înfăţişarea-i de o frumseţe românească a captivat foarte mult...

Domnişoara Eleonora Luchici a executat câteva piese la pian, cu multă pricepere arătând un talent deosebit cu toate că e începătoare.

Dşoara Aurelia Murariu, a cântat mai multe piese româneşti, dovedind că are o voace sopran puternică şi în aceiaşi vreme duioasă şi plăcută. Păcat, că nu are norocul să obţină de vre-undeva vre-o bursă pentru a urmà conzervatorul şi astfel e ajunge să aducă cinste numelui de român.

Dl Aurel Schiopul se bucură de un mare dar declamatoric. Mai ales în monologul de I. Vulcan, »Insurăţilă«, a fost la culme, producând râsete nesfârşite.

Dna Malvine Pipoş, a avut gentileţa şi generozitatea de a acompanià la pian în toate piezele pe dl Simicel, dovedind, că e o pianistă distinsă.

Onoare şi recunoştinţă i-se cuvine dlui George Novacovici, care şi-a dat şi acum ca în totdeuna truda şi osteneala spre buna reuşită a petrecerii. Acest domn a făcut foarte mult pentru noi, mai ales în ceea ce priveşte viaţa socială română în Vârşeţ.

Dee Dumnezeu ca pururea între noi să fie.

După producţiune a urmat dansul, care a decurs în cea mai mare animaţie. Era frumos să vezi ţărani alăturea cu domnii jucând hora şi alte jocuri româneşti.

Credem, că această serată n'a lăsat nimic de dorit. *Heros.*

Mulţumită publică.

La petracerea aranjată Sâmbătă în 11/24 Febr. de »Asociaţiunea călţunarilor români«, au suprasolvit următorii domni:

P. S. Sa Ioan I. Papp, episcop, P. C. Sa Vasile Mangra, vicar episcopesc câte 10 cor.; P. C. Sa Augustim Hamsea, archimandrit 6 cor.; Vasile Beleş protopop, Dr. Nicolae Oncu câte 5 cor.; Dr. Sever Ispravnic, Dr. Ioan Német, Dr. Liviu Tămăşdan, Leopold Leichter câte 4 coroane; Ioan Beleş, Iuliu Herbai, Constantin Don câte 3 coroane; Dr. Virgil Bogdan, Dr. Ilie Precupaş, Iosif Modovan, Ignatie Paşca, Steiner Adolf és társa, Binet Ignácz, Rozenberg Andor, Náday Gyula, Gutmann Samu, N. N., N. N., Tenczlinger Károly câte 2 cor.; Marcovici, jun, 1 cor. 20 fil.; Văd. Tessics, Iustin Ardelean, Arseniu Ciungan, Ioan Budean, Ioan Stan, N. N., Toth Imre, N. Valenta câte 1 cor.; N. N. 80 fil.; N. N. 60 fil.; Lengyel János 50 fil.

Primească marinimoşii dăruitori mulţumitele noastre publice.

In numele comitetului:

Florea Vărădia m. p., preşedinte. *Vichentie Stoicu* m. p., cassar.

Află aplicare momentană

3 culegători tipografi

buni

în Tipografia «Tribuna».

Telegrame.

Dr. Nessi Pál în temniță. *Budapesta,* 2 Martie. Procuratura de aici a orânduit arestarea lui Dr. Nessi Pál, fost deputat și kossuthist de frunte pentrucă este dovedit: a stors 6000 coroane și un cambiu de 30.000 dela farmacistul (apotecar) Rekvini spunându-i, că-i va scoate dela minister dreptul de a deschide farmacie. Inșelătoria a săvârșit-o împreună cu jidovul Abraham Schwartz.

Cruzimile cazacilor. *Odesa,* 2 Martie. Cazacii din Slanislaw au săvârșit cruzimi îngrozitoare. 18 inși au fost bătuți până la sânge; dintre ei unul a înebunit iar ceialalți trăg de moarte. Invățătorul satului, care a văzut sălbăticia asta, și-a perdut și el mințile de groază. Toate astea din pricină, că sătenii au ales o antistie, care nu plăceà cazacilor.

Acțiunea guvernului și partidele. *Petersburg,* 2 Martie. — Comitetul central al partidului constituțional democratic, a cărui întrunire fixată pe astăzi, a fost interzisă de prefectul orașului, fără dare de motive, a publicat o protestațiune contra încălcărilor administrațiunei și învită guvernul a interzice orice amestec al administrațiunei și cere ca însuș guvernul să renunțe la represiuni ulterioare.

Procedeul guvernului față de partidul constituțional democratic, singurul partid de opozițiune care a hotărît să participe la alegeri, arată, zice manifestul, cari sunt adevăratele intențiuni ale guvernului și ce bază trebuiește pusă pe apelul făcut de guvern societății ca să aibă încredere într'insul.

Economie.

Arad, 2 Martie.

Adunarea generală a «Victoriei». Institutul «Victoria» și-a ținut Duminecă la 10 ore a. m. în localitatea sa adunarea generală.

Adunarea a fost prezidată în absența prezidentului D. Bonciu și a vice-prezidentului M. Veliciu reținuți prin boală — de membrul în direcțiune dl *Roman R. Ciorogariu* printr'un discurs foarte avântat.

Notari ai adunării au fost proclamați d-nii: *Sava Raicu*, secretarul și *Vasile Pap*, adv., institutului.

Fiind prezenți număroși acționari, s'au cetit — în senzul ordinei de zi, rapoartele direcțiunii și a comitetului de supraveghere, cari toate au fost luate la cunoștință.

Din raportul de mare însemnătate citit de dl director Dr. N. *Oncu*, scoatem următoarele date despre starea înfloritoare a băncii:

I. Depuneri.

Starea la 31 Dec. 1904	C. 5,504.507.26	
In anul 1905 s'au depus	» 2,645.763.41	
Total	C. 8,150.270.67	
In anul 1905 s'au ridicat	» 2,978.390.95	
Starea la 31 Decembre 1905	C.	5,171.879.72

II. Escont.

Starea la 31 Dec. 1904	C. 6,281.197.66	
In anul 1905 s'au ezecutat	» 23,896.526.68	
	C. 30,177.724.34	
In anul 1905 s'au achitat	» 22,471.832.39	
Starea la 31 Decembre 1905	C.	7,705.891.95

III. Hipoteca.

Starea la 31 Dec. 1904	C. 1.031.947	
In anul 1905 s'au acordat . . .	» 353.343	
	C. 1.385.290	
In anul 1905 s'au achitat	» 145.484	
Starea la 31 Decembre 1905	C.	1239.806

IV. Lombard.

Starea la 31 Dec. 1904	C. 66.540.18	
In anul 1905 s'au acordat	» 14.994.—	
	C. 81.534.18	
In anul 1905 s'au	» 20.196.18	
Starea la 31 Decembre 1905	C.	61338.—

V. Circularea cassei.

Starea la 31 Dec. 1904	C. 104.199.60	
In anul 1905 au întrat	» 33,910.635.26	
	C. 34,014.834.86	
In anul 1905 au eșit	» 33,916.466.43	
Totala circulațiune		C. 98,345,278.73

Propunerea direcțiunii pentru împărțirea profitului curat, care s'a și primit este următoarea:

Din profitul curat		C. 147.678.01
I. Se dau 5% dividende acționarilor		C. 30.000.—
	Restul de	C. 117.678.01

II. Se împarte:

1. 40% fondului de rezervă . .	C. 47.071.20	
2. 10% tantiema direcțiunei . .	» 11.767.30	
3. 2% directorului executiv .	» 2.353.56	
4. 4% funcționarilor	» 4.707.12	
5. 2% comitetului de supraveghere . . .	C. 2.353.56	Cor. 68.253.24
	Restul de	Cor. 49.424.77

III. Se împarte:

1. % supradividenda . . .	24.000.—	
2. 10% fondului de penziune .	» 4.942.47	
3. Scopuri filantropice culturale la dispoziția direcțiunei	» 5.000.—	
4. Școalei civile de fete ca internat	» 2.000.—	
5. Fondului special de rezervă	» 5.000.—	Cor. 40.882.47

IV. Se transpune în contul venitului 1905 . . . . . Cor. 8.482.30

In această adunare s'a decis introducerea marcelor de prezență și direcția a fost însărcinată să adapteze ori să zidească nouă clădire, cea de acum fiind neîncăpătoare.

In senzul statutelor eșind din direcțiune prin vechime domnii *George Popovici* și *Petru Truța*, au fost realeși cu totalitatea voturilor.

Adunarea s'a terminat la 11 și jum.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 26 Februarie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100—clgr.)	16·74—16.76
Secară pe Aprilie	13·68—13·70
Orz pe Aprilie	15·40—15·42
Cucuruz pe Mai	13·76—13·78
Grâu de toamnă pe 1906	16·70—16·72

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16·78—16·80
Secară pe Aprilie	13·72—13·74
Ovăs pe Aprilie	15·44—15·58
Cucuruz pe Mai	13·82—13·84
Grâu de toamnă pe 1906	16·72—16·74

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158·—
« « « mic	« 160·—
« brut « mare	« 156·—
« « « mic	« 158·—

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 15·80—15·90
« 79—100 «	—·——·—
Secară: 100 «	12·40—12·50
Orz: 100 «	13·——13·10
Ovăs mercantil 100 klg.	13·60—13·70
« cernut 100 klgr.	13·50—13·60
Cucuruz nou 100 «	13·20—13·30
« vechiu 100 klgr.	—·——·—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 klgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Posta administrației.

I. P., Oravița. Așteptăm până la terminul indicat.

Un abonent. Ai face înzădar numai spese, că pe dânsul nu l'ar lăsa de acolo.

Abonentul 565. Să trimită amicul dtale 34 fileri și atunci va primi Nr. de Duminecă și pe Martie.

George Cercel, Csebza. Am primit 4 cor. abonament pe 1906.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut *Calindarul* „Poporului Român“ po anul 1906 și se află spre vânzare la Administrația „*Tribunei*“ în Arad. Prețul 40 fil., plus port 10 fileri.

Redactor responsabil: **Sever Bocu.**
Editor proprietar: **George Nichin.**

Când trebue să dăm unui copil

leacuri, și copilul le ia cu plăcere, se poate aș-i. tepta cu siguranță că efectul se va vedeà mai curând și mai apriat, decât când copilul se opune a lua leacuri. Aceasta se întâmplă cu deosebire la Emulsiunea lui Scott, care este un preparat gustos și ușor de mistuit și constă din cea mai bună untură de pește medicinală amestecată Hypophosphiti de var și natron.

Emulsiunea lui Scotts este cu deosebire la boale de copii foarte folositoare, face copilul viguros și robust, și ajută ca copii să se desvoalte normal. Pescarul cu batogul cel mare este semnul de garanție al procedurei veritabile a lui Scott.

Se poate căpăta în ori ce apotecă.

Cu provocare la aceast ziar, pe lângă trimiterea a unor timbre de 75 fileri, trimit fără altă cheltuială 1 sticlă de probă.

Apoteca orășănească a lui Emil Budai
Budapesta, IV., strada Vácz nr. 34—50.

Prețul unei sticle originale e de 2.50 cor

La administrația „Tribunei“ să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma“ de Russu Șirianu	Cor. 2.—	plus 10 fil.	porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	„ 5 „	„
„Nuvele“ de Emil Zola	Cor. 0·40	„ 5 „	„
„Școlarul declamator“	„ 0·50	„ 5 „	„
„Stropi de rouă“	„ 1.—	„ 10 „	„
„Aur“ Const. Hodoș	„ 1.50	„ 10 „	„
„Telegrama“ farză în 3 acte	„ 0.30	„ 3 „	„
„Amicul Poporului“ T. Vuculescu	„ 1.—	„ 10 „	„

Se află de vânzare la administrația «Tribunei»

Năvăliri barbare

de **L. Bolcaș.**

Prețul 1 Cor. plus 10 fil. porto.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în

Arad — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.

o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunînd de mijloace îndestulitoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o

mă aflu în plăcuta posiție a produce și servi pe onoratul public

o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o

din material de prima clasă și pe lîngă pre-
o—o—o țurile cele mai avantagioase. o—o—o

In special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, sfărămătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, plugurî (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivniță și instalațiunî de morî, joagăre și țiglăriî micî și marî, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajouse, mașinî de abor și treerătoare, motoare de benzin, petroleu, spirit sau gaz, garantînd totdeodată, atît de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeodată lucrurî de lăcătușerie și tot felul de reparaturî de mașinî,

cu prețurî foarte moderate, pe lîngă serviciu cinsit
o—o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o—o

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfurî!

Agentura principală din Arad

A BANCEÎ GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurărî din comitatele: *Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș* și *Torontal*, — și le efeptuesce pe lîngă cele mai favorabile condițiunî:

1. **In ramul vieții:** capitale cu termin fies, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciorî, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întîmplate;

2. **In ramul focului:** clădirî de tot felul, mobile, mărfurî, producte de câmp ș. a.;

3. **Contra furtului de banî, bijuteriî, valorî, haine, recvisite ș. a. prin spargere;**

4. **Contra grindinei:** grâu, secară, orz, cucuruz, ovăz, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, himeî, nutrețurî, isbuc ș. a.

Desluş̦irî se dau și prospecte se pot primi la agenturele noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală **„TRANSSYLVANIA“ în Arad**

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

Asigurați contra furăturilor prin spargere: banî și tot ce aveți de preț!

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâul, sécara, ovězul și toată economia!

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT și ECONOMIĬ, ARAD.

Anul întemeierii **1887.** Depunerî **Cor. 5.000.000.**
Capital de fond. **Cor. 1.200.000.** Fond de reservă **Cor. 800.000.**

Primește ***depunerî spre fructificare*** și ***dă*** deponenților ***4 ½ %*** interese netto după depunerî pe timp mai îndelungat, iar după depunerî de durată mai scurtă de ***treî lunî dă 4 %*** Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depunerî până la **5000 Cor.** se pot ridica și se plătesc **fără abzicere.**
Depunerî și ridicărî se pot face pe calea postală și se expediază franco.

Escomptează cambiî cu 6 % — 8 % interese.

Tot asemenea acordă și ***credite hipotecarî și de lombard*** în modul cel mai culant.

Direcțiunea Institutului.

TIPOGRAFIA GEORGE NICHIN, — ARAD.

CONVOCARE

Onorații acționari ai institutului de credit și economii „Mureșanul" sunt convocați prin aceasta la a

VIII-a adunare generală ordinară

ce se va ținea în M.-Radna Duminecă în 18 Martie 1906 n. la 2 ore p. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul Direcțiunii.
2. Raportul Comitetului de supraveghiere.
3. Cenzurarea socoților, staverirea contului bilanțului și celui al profitului și perderei.
4. Decidere asupra propunerilor Direcțiunei și în special asupra împărțirii profitului curat pe anul de gestiune 1905 și darea absolutorului.
5. Alegerea a lor 3 membrii în Direcțiune.
6. Eventuale propuneri conformate statutelor.

Maria-Radna, la 26 Februarie 1906.

Mihaiu Veliciu, m. p.
președinte.

Notă. On. acționari, cari voesc a participa la adunarea generală sunt rugați și depune acțiile la cassa institutului, până la deschiderea adunării generale, eventual la institutele de credit «Albina» în Sibiiu și «Victoria» în Arad până în 15 Martie 1906.

CONTUL BILANȚ.

Active.

Cassa			8939	17
Escompt	312648	—		
descriere	67	—	312581	—
Cambii cu acoperire hipotecară			260680	—
Credite personale	17160	—		
descriere	100	—	17060	—
Credite hipotecare			13949	—
Lombard			5350	—
Realități			11545	50
Diverse conturi debitoare			2272	08
Interese restante			725	06
Mobiliare	1867	42		
10 % amortisare	186	75	1680	67
			634782	48

Pasive.

Capital social	80000	—
Fond de reservă	18691	70
Depuneri spre fructificare	207471	35
Reescompt	305226	—
Diverse conturi creditoare	778	53
Dividende neridicate	140	—
Interese transitoare ant.	6767	36
10 % contr. la int. de depuneri	548	34
Profit curat	15159	20
	634782	48

M.-Radna, la 31 Decembre 1905.

TUDUCESCU, m. p.
director-executiv.

GREGORIU MICULA, m. p.
comptabil.

DIRECȚIUNEA:

P. GIVULESCU, m. p.
președintele direcțiunei.

Dr. Avramescu, m. p. **M. Suciu, m. p.** **Dr. A. Marta, m. p.** **I. Vuculescu, m. p.**

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

M.-Radna, la 26 Februarie 1906.

SAVA RAICU, m. p.
președinte.

Aurel Saviciu, m. p. **Gregoriu Marienescu, m. p.** **Sever Secula, m. p.**

Raportul comitetului de supraveghiere:

Onorată adunare generală!

Conform legii comerciale § 195 și în conformitate cu statutele institutului «Mureșanul», avem onoare a raportà, că afacerile institutului de credit și economii «Mureșanul» în decursul anului 1905 de repețite-ori le-am examinat și totdeauna am aflat ordine. Atât cărțile principale cât și auxiliare încheiate la 31 Decembre 1905 le-am confrontat cu extrasele institutului și cu Bilanțul și contul Profit și Perderi, și confrontându-le din poziție în poziție, le-am aflat în consonanță și exact încheiate.

Pe baza acestora, ne alăturăm și noi și vă rugăm să primiți și D-Voastră propunerile direcțiunei, relative la împărțirea profitului curat, rugându-vă totodată, să binevoiți a da atât direcțiunei cât și comitetului de supraveghiere absolutorul pe gestiunea anului 1905.

Maria-Radna, 26 Februarie 1906.

COMITETUL de SUPRAVEGHIERE:

Sava Raicu m. p.,
președinte.

Aurel Saviciu, m. p. **Sever Secula, m. p.** **Gregoriu Marienescu, m. p.**

TIPOGRAFIA GEORGE NICHIN, — ARAD.

Li-a venit rîndul şi lor.

(*) Marţi procuratura din Budapesta a confiscat şapte ziare d'ale partidelor întovărăşite, ba a fost confiscat şi «Az Ujság», ziarul lui Tisza.

Tot Marţi ministrul Kristóffy a oprit vinderea din mână, pe uliţi şi în cafenele, a foilor şi e vorba ca d'acì încolo să nici nu mai poată fi pus sub tipar decât foaia care întâi a fost văzută de procurorul regesc... E vorba să se orânduiască un anume procuror, *de noapte*, pentru a supraveghià scrisele ziarelor ungureşti cari în vremea din urmă s'au legat de persoana M. Sale.

Cât despre adunările poporale, se ştie, n'au fost îngăduite nicăiri Duminecă, mai ales nu sub cerul liber, unde se poate strînge lume multă, ci dacă ici-colo se poate ţine vre-una, sunt prin apropiere nu fibiraele care se ţin de brîu cu partidele întovărăşite, ci jandarmii orânduiţi de ministru şi ostaşi de ai Majestăţii Sale.

Suntem, prin urmare, în plină domnie absolutistă, d'asupra tuturora are să hotărască voia M. Sale. Şi cine se va împotrivì, iute vor isprăvì cu el. Chiar dările aşa se zice, vor fi strânse din poruncă prea înaltă, după cum şi asentările se vor face fără votul lui Kossuth Ferencz. Iar noile alegeri se vor face când o vrea M. Sa şi când i-a venì la socoteală — stăpânirii din Budapesta, ministrilor pe cari M. Sa i-a numit mai ales pentru a zdrobì puterea kossuthiştilor.

Pe noi, Românii, să nu ne doară însă capul, pentru toate acestea. Ci să ne aducem aminte: oare mai săptămânile trecute cine a strigat să fie oprite toate adunările poporale româneşti, sub cuvânt că punem la care — revoluţiuni? Nimeni altul, de cât cei din partidele întovărăşite, năcăjiţi pe noi pentrucă deputaţii români nu ţineau cu ei, ba atât în Dietă cât şi în adunările poporale au vorbit împotriva lor.

Şi să mai întrebăm: oare în şirul lung de ani, cât au stat în Dietă Kossuth, Apponyi şi ceilalţi cari se plâng împotriva nedreptăţii d'acum, care dintre ei şi când a osândit stăpânirea pentru cele ce săvârşeà împotriva noastră?

Nici unul.

Dimpotrivă: Nu «A polgár», foaia lui Vázsonyi, îl certa pe ministrul Kristóffy pentrucă astă toamnă a dat poruncă unui fibirău să lase ţinerea unei adunări slovace pe care cei dela comitat o opriseră?!

Ce gură nu i-a tras atunci dl Vázsonyi lui Kristóffy, zicând că acesta se dă în coate cu naţionalităţile...

A venit deci acum pedeapsa lui D-zeu asupra netrebnicilor cari pe noi ne-ar fi înghiţit într'o lingură de apă şi drepturi numai pentru partidele lor cereau. Vadă acum şi ei şi simtă, ce însemnează atotputernicia guvernului.

De alminteri nu mai departe, de cât Luni iubitorii de libertate, foştii alegători din Oradia-Mare ai lui Barabás, *au arătat, în procesul «Tribunei», cum înţeleg «libertatea»*...

Şi aşa o înţeleg şi şoviniştii din alte părţi. Dovadă, că nici odată nu s'au pornit spre Seghedin, la temniţă, mai mulţi Români, ca tocmai acum, când cei din partidele întovărăşite strigă, că se calcă în picoare — libertatea.

Pe noi strigătele lor desnădăjduite ne lasă reci. Pentrucă ştim şi suntem convinşi: îndată ce ar ajunge kossuthiştii la putere, ni-ar cicălì mai rău de cum îi freacă acum pe ei Kristóffy.

Răbdând şi adesea tăcând, căci nu aveam nici măcar chip să ne plângem, noi o ducem de ani de zile. Să-i vedem acum pe vitejii lui Kossuth, până unde împing îndrăzneala şi care le este bărbăţia!

Le-a venit rândul şi la suferinţă, că până acum se răsfăţau în bine.

Rabde dar ca bărbaţii şi nu se bocească întocmai ca babele.

Curţile cu juraţi sistate *în afaceri politice. Spaima cea mai nouă a patrioţilor e că guvernul are de gând să sisteze curţile cu juraţi în afaceri politice. Se ştie anume, că în vremea din urmă toţi jurnaliştii daţi în judecată pentru «lesa majestate» au fost achitaţi. Ajungând înaintea juzilor, s'ar schimba lucrurile.*

Pe noi n'are să ne sperie dacă guvernul într'adevăr ar introduce această reformă Din contră: ni-ar părea bine.

*

Acuzaţiuni sârbeşti împotriva Ungurilor. Organul sârbesc «Branik» din Neoplanta scrie un fulminant articol contra politicei maghiare urmată deta 1867 încoaci. Articolul zice într'altele: «Dacă maghiarii lamentează acum, că prin disolvarea camerei s'a creat o *situaţie anormală*, naţionalităţile nemaghiare au cu mult mai mare drept a se plânge, că pentru dânsele dela *1867 încoaci există neîntrerupt situaţia aceasta anormală*. Nu e doar anormal, când naţionalităţile nemaghiare ale Ungariei, cu toate că alcatuesc majoritatea locuitorilor ţării, *sunt reprezentate în parlament numai prin 11 deputaţi?* Ce brutalităţi barbare s'au petrecut în cercurile electorale sârbeşti şi ce vremuri am trait în 1876. Miletici a fost, cu toată imunitatea sa de deputat, noaptea luat din pat şi transportat în temniţa din Budapesta şi aceiaşi soarte au avut-o Dr. Svetislav Kasapinovici, Kornel Iovanovici, Stefan Iancovici, Marco Axentjevici şi mulţi alţi fruntaşi ai poporului sârb. din Bacica, Bănat şi Slavonia. Aşa am fost trataţi în era constituţională maghiară! Faţă cu aceasta, *provizorul* după disolvarea Dietei din 1861, ni-a adus o serie întreagă de îmbunătăţiri preţioase. *Slovacii* au căpătat «Matica» şi mai multe gimnazii, *Românii*, ambele Metropolii şi noui *Sârbii* gimnaziul din Neoplanta şi limba sârbească la judecătorii si cărţile funduare».

*

La temniţă! *Pe când ziarele ungureşti în lungi ieremiade, vreau să prezinte lumii, că în Ungaria reacţionarizmul casei domnitoare vrea să confişte libertăţile şi să readucă absolutizmul, vin tocmai la vreme, dovezile cele mai clasice, despre cel mai frivol joc ce se face în ţara aceasta cu cuvintele «constituţie», «libertăţi». Vorbească despre aceasta constituţie şi despre libertăţile ungureşti datele unei singure zi, ca să se facă de ruşine aşa numita «constituţie», pusă alăturea chiar de cel mai negru absolutizm din Rusia. Iată ce avem de înregistrat pe ziua de azi:*

Şease luni temniţă şi 500 cor. amendă. Ieri s'a desbătut înaintea Curţii cu juraţi din Oradea procesul intentat «Tribunei» pentru articolul «Din valurile politice». Acuzatul, domnul Avram Indreica, a fost osândit la 6 luni temniţă şi 500 cor. amendă.

Bravo ţie, libertate de presă!

Procesele «Drapelului» Cetim în «Drapelul». Joi s'a publicat la Timişoara sentinţa în procesele noastre de presă, care intră acum în vigoare. De faţă au fost toţi trei condamnaţii.

Redactorul nostru responsabil Dr. Corneliu Jurca este condamnat la 8 luni temniţă de stat şi 500 cor. amendă în bani.

Dl Dr. Ştefan Petroviciu la 6 luni temniţă de stat şi 200 cor. amendă în bani.

Mihai Gaşpar, 10 luni temniţă de stat şi 500 coroane amendă în bani.

Toţi trei sunt condamnaţi şi la suportarea speselor procesului, cari ca şi amendele se vor detrage din cauţiunea foii noastre.

Numerii în cari au apărut articolii încriminaţi vor fi nimiciţi pe cale judecătorească, ear sentinţa trebue să o publicăm în original şi în întregime la primul loc al foii noastre în unul din proximii numeri îndată-ce ni-se va inmanuă.

Procesele «Poporului Român» Din o citaţie a judelui de instrucţie, eare ni-a venit zilele acestea — scrie «Poporul Român» — înţelegem că vom aveà proces de presă pentru articolii 1. *Nedumeriri* din numerii 88 şi 89 din anul trecut în care se critica programul guvernului Fejérváry, 2. *Spiritul vremii şi lupta noastră* din nr. 90 articol scris de dl Dionisie Stoica, 3. *Se mişcă Bihorul* scris sub impresia mişcării adunărilor poporale din Bihor 4. *Ce zic străinii despre destrăbălările din Ungaria?* articol scris de dl Dr. Demetriu Lascu. In acesta se vorbeşte despre o scrisoare, pe care i-a scris-o vestitul conducător socialist german Bebel unui profesor de universitate din Cluj.

La Seghedin. Sâmbătă a plecat la temniţa din Seghedin ţăranul din Câlnic *Petru Crina Damaschin*, care şi-a început osândă de 7 zile acum Duminecă, pentru o poezie, pe care a publicat-o în «Poporul Român» şi de care domnul procuror s'a speriat, că doară va răsturna ţara. Bravului ţăran îi dorim sănătate şi putere, ca să-şi isprăvească osânda voios şi să se reîntoarcă cu bine în braţele tinerei sale neveste, care îl va fi aşteptând cu dor.

*

Semnificativ. *Ziarele ungureşti înregistrează cu adevărată desperare faptul că în ziua împrăştierii Dietei la bursa dela Budapesta şi de prin alte capitale*, scrisurile de stat ungare s'au ridicat.

Ceea-ce dovedeşte că în lumea financiară şi în cercurile înalte politice zdrobirea coaliţiei şi inaugurarea absolutizmului a fost primită bine. Ceea-ce însemnează: «Jó éjszakát Ócskay brigadéros»!...

*

Românii şi Croaţii. Ni-se scriu din Saraievo următoarele: In ziarul «Hrvatski Dnevnik» din Saraievo a apărut în patru numere «introducerea» din «*Cartea verde*» română. Aceste articole vor răspândì lumina în chestia română din Turcia şi între Slavii-de-sud, pe cari îi interesează chestiile orientale, dar cari nu cunoşteau chestia română şi conflictul româno-grec.

Ziarul «Hrvatski Dnevnik» e filoromân, şi aduce într'una ştiri despre atrocităţile bandelor greceşti contra Românilor macedoneni. Ziarele sârbeşti însă nu vreau să se ocupe de Românii din Balcani, căci ei doresc să ne vadă mai bine ca Sârbi şi nu ca Români, pe de altă parte pentrucă ţin parte Grecilor. *Bosneacul.*

*

Banii capitalei în mâna guvernului. *Budapesta*, 24 Februarie. Se ştie câtă zarvă au pricinuit cele 5,241.132 coroane ale capitalei (resultat al dărilor de bunăvoie şi alte venite) pe cari consiliul orăşenesc nu voise a le trimite direcţiei financiare, ci le depusese la bănci.

Consiliul, acum că i-s'a trimis comisar guvernial, *a revenit asupra hotărârii şi în decursul zilei de azi banii se vor depune la dispoziţia guvernului.*

*

Soldaţi din Galiţia la noi. Budapesta, 24 Febr. Ziarele aduc ştirea că pentru a ţine ordinea, s'au trimis din *Galiţia* 30 batalioane de soldaţi în Ungaria.

*

O carte senzațională. *Leipzig, 25 Februarie* (Telegramă particulară). **Aici a apărut astăzi un volum de studii politice asupra crizei ungare din peana cunoscutului publicist Aurel Popovici. Partea primă analisează cauzele actualei situațiuni dovedind lipsa concepțiilor mari în politica de pân'acum, partea a doua arată modul rezolvării prin armonizarea principiilor unitare cu respectul naționalităților. Cartea cuprinde un proiect de reforme în vederea unei soluțiuni a crizei dualizmului. Scrierea face senzație prin felul concentric cum pune chestiunea și prin reformele practice.**

*

Un duel senzațional. Mai zilele trecute într'o ședință a Camerii în care ministrul de justiție Bădărău stăruia mult pentru împământenirea mai multor Ovrei, dl Nicu Filipescu, cunoscutul naționalist, fost primar al Capitalei și fost ministru, l-a apostrofat pe ministru, zicându-i, că stărue pentru împământenirea Ovreilor dela cari a luat bani S'ar fi pronunțat și cuvântul: «Pungașule».

Incidentul a făcut mare senzație. Dl Bădărău a provocat la duel pe dl Filipescu martorii acestuia însă au hotărît, că nu e dator să dea satisfacție, deoarece la adresa dlui Bădărău s'au zis și scris alte multe ofenze, fără să fi cerut satisfacție. A doua zi viceprezidentul B. Păltineanu și Mihail G. Cantacuzino au desaprobat incidentul și au apărat pe ministrul Bădărău.

Se telegrafiază acum din București că fiul acestuia, care studiază la Paris, s'a întors la București și a provocat la duel pe dl N. Filipescu. Duelul a avut loc Sâmbătă. S'au tras câte două gloanțe. Tinărul Bădărău a fost ușor rănit.

*

Czegléd-ul se înarmează. Sub acest titlu senzațional ziarele ungurești spun că Szabó Albert, fiul președintelui partidului kossuthist din Czegléd, a fost eri la Kossuth Ferencz și i-a adus la cunoștință că Ungurii d'acolo, indignați că nu se permite adunarea poporală în care Kossuth era să-și țină mâne darea de seamă, se înarmează.

Se poate. Dar ca să țină adunare și contra puterii baionetelor, să sioboadă vre-un pistol, nu credem. Ehei, au trecut vremurile dela 48. Cu Mannlicherul nici curajioșii alegători ai lui Kossuth nu îndrăznesc să glumească.

GLOSSĂ,

De IOAN SLAVICI.

Nu e nici un merit să fii prost din naștere, dar nici păcat nu e, și, dacă nu învinovățim pe nimeni pentru-că e orb și surd, nu putem să-i facem omului o vină nici din neputințele sale sufletești: e fiecare cum i-a fost rânduit să fie în timpul trecerii lui prin lumea aceasta.

Vinovat e însă celce nu vrea ori nu e în stare să înțeleagă adevărul și, socotindu-se cu toate aceste mai cu minte decât toți, își ia gura plină și scuipă în cei ce-l mărturisesc restălmăcind spusa lor pentru-ca pornind din premise născocite de el, să pună la îndoială buna lor credință și curația inimii lor, să-i bănuiască și să-i huliască cu nerușinare.

Aceasta e vina celor ce-și ridică glasul împotriva politicei tradiționale a Românilor, pe care o prezentă drept o slugarnică supunere către casa împărătească, ceeace n'a fost nici odată, nu e astăzi și nici nu are să fie decât în gândul celor săraci cu duhul.

Din timpul lui Mihai-Vodă, și până în ziua de astă-zi niciodată Români cu mintea întreagă nu s'au unit cu răsvrătitorii din țările coroanei ungare contra Curții din Viena, ci ori au stat la o parte, ori și-au apărat interesele luptând contra resvrătiților. Nu se vor uni nici Românii de azi nici cu Kossuth, nici cu ceilalți salahori, care de atâta timp le fac peste putință lucrarea pacinică, ci vor stà ca oameni cu minte la o parte adunându-și puterile și păstrându-le pentru timpul, când vor aveà nevoie de ele spre a-și apărà propriile lor interese.

Ori-și-cine ar stà în scaunul împărătesc, Românii nu pot să se uniască cu asupritorii lor seculari, care și 'n timpul celor din urmă patruzeci de ani au abuzat de putere spre a le face viața nesuferită, și smintit ar fi acela, care ar voi să-i înduplece a le dà ajutor azi, când se află în strâmtoare.

Dar nu cere nimeni ajutorul Românilor, nimeni nu are nevoie de el.

Chiar și dacă va fi având nobilimea răsvrătită nevoia și-l va fi cerând, nu are în nici un caz să-l primească, fiindcă nimic n'a făcut pentruca Românii să poată fi înduplecați a i-l da.

Nu odată li s'a zis acestor înfumurați: Băgați de seamă, că o să vie un timp, când, ajunși în strâmtorare, o să aveți nevoie de noi și n'o să ne mai găsiți.

Dacă sosit-a timpul acesta, cu atât mai rău pentru dânșii: au să fie umiliți, și de asta nu Românilor are să le pară rău.

Ear dacă vor mai fi având și alții nevoie de ajutorul Românilor, acesteia se vor gândì și vor chibzuì, dacă au ori nu să-l dee.

Până acum numai pe ei înși-și s'au ajutat; în propriul lor interes a fost să nu se potriviască cu turburătorii, să se supună legilor și autorităților constituite, să-și plătească dările și să-și dee la timp tributul de sânge.

E un titlu de glorie pentru întregul neam românesc, că în timpul acestor tulburări Românii din regatul ungar s'au deosebit între toți concetățenii lor, ca element de ordine, care-și urmează în toate împrejurările lucrarea pacinică și va trebui să pătrundă în cele din urmă convingerea, că în regatul ungar viața normală e peste putință câtă vreme Românilor nu li-se dă cuvenita înriurire asupra conducerilor afacerilor publice.

Nu vor face nici în viitor Românii, de cât ceea ce se potrivește propriile lor interese.

Nici că li-se cere însă altceva și numai oameni săraci cu duhul, care au învățat trei buchi, pe care nu le-au înțeles bine și se sperie de știința lor, pot să vadă tirănie în măsuri luate pentru menținerea ordinei legale. Tiran e atunci și judecătorul, care-l pune în lanț pe fur ori pe ucigaș și om cum se cade numai cel ce nici unei legi nu i-se supune.

Noi, cei ce am crescut prin școlile maghiare și am mai trăit și prin societatea maghiară ușor ajungem să admirăm pe niște mari făcători de rele, ca Francisc Rákóczy, Emeric Tököly, Bocskay, Apafy ori Kossuth, care au turburat țara și au umplut-o de jale, și să vedem niște tirani în cei cei ce au ostenit pentru restabilirea ordinei legale și pentru asigurarea lucrării pacinice.

Dacă însă Dumnezeu s'a îndurat a ne înzestrà cu puțintică minte și cu oare care silințe, încetul cu încetul ne desmetecim și ajungem în cele din urmă, să înțelegem, că stăpânirile au fost rânduite, ca să țină bună rânduială între oamenii, dintre cari atât de mulți sunt fie proști, fie răi, fie și proști și răi, și înțelegând-o aceasta, nu mai urâm pe stăpânitorii lumii, ci-i admirăm pentru îndelunga lor răbdare.

Dacă sunt și oameni, cari nu pot s-o înțeleagă aceasta, treci pe lângă ei înainte și-ți fă datoria, ca și când nu i-ai ști.

Adunările poporale.

D'aci încolo am puteà să deschidem o rubrică permanentă privitoare la adunările poporale oprite de guvern. E deja o serie întreagă de adunări oprite, în cele mai însemnate centre ungurești.

Cu un cuvânt se adevereşte ştirea de mai alaltăeri că guvernul a dat ordonanță tuturor autorităților comitatense să nu încuviințeze nici o dare de seamă a foștilor deputați nici vre-o adunare poporală. Și s'a întâmplat Joui că un oficer cu treizeci de jandarmi au oprit o adunare conceasă de fibirău.

Va să zică începe absolutismul după toate regulele.

Bine nu ne pare de asta, deoarece opreliștea generală sună și pentru noi. Dovadă că adunările convocate pe zilele trecute la *Ecica*, *Torac* și *Bega-St.-George*, după ştirea telegrafică ce primisem, *d'asemeni au fost oprite.*

Noi avem însă o satisfacție. Făcuseră adică ziarele ungurești zgomot infernal și provocară guvernul să trimită asupra Românilor putere armată și să oprească orice adunare în cele 11 comitate românești. Iar când guvernul a decretat așa zicând statariu împotriva Românilor, i-i cântau osanale.

Acum putem însă zice: Azi mie, mâne ție!...

Acum cine țipă mai grozav decât presa maghiară? Zilnic se confiscă adică jurnale ungurești pentru tonul ireverențios și chiar «lesa majestate», zilnic se opresc adunări convocate de corifeii unguri... Iar apelată nu-i!

Ţină cât de mult starea asta. Să învețe și să simtă odată întreaga Ungurime ce înseamnă lipsa libertății de întrunire, lipsa unei legi care să garanteze dreptul de întrunire, lege care nu s'a făcut numai ca naționalitățile să fie ținute în frâu și cel mai cardinal drept cetățenesc al nostru să fie făcut pendent dela bunavoința organelor administrative...

Arma cea mai priincioasă folosită împotriva noastră se întoarce acum în contra lor...

Toate răutățile din lumea asta se răzbună cu vremea.

*

In numărul 30 al ziarului nostru am luat notiță despre oprirea a lor 14 adunări poporale, ce voiau să le țină foștii deputați maghiari.

Iată acum înșirăm mai la vale adunările oprite, ce erau să se țină în Dumineca trecută.

Sümeg, unde voia să-și țină darea de seamă Eitner Zsigmond. Primpretorele a permis ținerea adunării, dar Fischer, căpitanul de poliție a spus că va împrăștia adunarea, cu armata. Astfel nu s'a ținut.

Szolnok, unde a voit să-și țină darea de seamă Dr. Nagy Emil. Tot odată Kristóffy a dat poruncă ca să fie trimisă armată coresponzătoare în Szolnok, Jászberény, Mezőtur, Karczag, Jákóhalma, Kunszentmárton și Törökszentmiklós.

Erzsébetfalva, unde a voit să-și țină darea de seamă Dr. Keller István.

Sarvaș, poporul adunat a fost împrăștiat de poliție.

Tiszalök, unde Pap Zoltán a fost întâmpinat la tren de două compănii de pedestrași din regimentul 85 și două din regimentul 15 de husari. Pretorele a permis ținerea adunării, dar miliția a împrăștiat pe toți cei de față.

Zsoina, când Smialovszky Valer a voit să-și țină darea de seamă, au sosit două compănii de miliție, iar noaptea circulă prin oraș jandarmi.

Pâks, e incunjurat de două compănii de soldați și patruzeci jandarmi.

Kézdivásárhely, unde capitanul poliției a oprit adunarea. Publicul s'a împrăștiat cântând «Kossuth nótája».

Érsekujvár. Ex deputatul Kovács Pál a pățit-o tot așa ca cei mai de sus.

Hajdunánás, e asediat zi și noapte de miliție. Când deputatul Rákosi Victor a sosit miliția n'-a lăsat la gară pe nimeni.

In oraș de asemeni n'-a lăsat decât pe trei oameni s'o vorbiască cu el. Adunarea nu s'a ținut.

Nagy-Bélincz. Kaas Ivor n'a putut să convină pe stradă nici cu un alegător. Toți au fost ascunși din naintea miliției prin hoteluri și cafenele. De aici se auzeau numai strigătele însuflețite și cântările patriotice. Nici o isprăvă nu s'a făcut.

Dobrițân. Oricât de renumit a fost până acum în fapte patriotice, totuși Duminecă n'a putut să-și arate puterea. Deputatul Márton Imre, n'a putut să-și țină darea de seamă, ci a schimbat câteva vorbe cu presidentul partidului independist de acolo. Atât numai.

Ujvidék. Din toată adunarea nu s'a ales nimic decât, că vre-o doi trei kossuthiști s'au întrunit în vre-o cafenea, au compus câteva telegrame și le-au trimis conducătorilor lor.

Nagy-Szalóncz. Hammersberg nu și-a putut ținea darea de seamă. Acolo au fost trimiși 80 honvezi și 20 polițiști. Toate satele ungurești sunt asediate de miliție.

Unde e vitejia lor? Unde e lupta lor «până la ultima picătură de sânge»? Am mai văzut vitegi din tufă! Nu le rămâne decât să se căiască pentru greșalele din trecut.

Adunarea generală a „Victoriei".

Românii din Arad şi jur au avut Dumineca o mare sărbătoare: aceea a stăruinţii de fer, a muncii oneste şi fără răgaz. S'a ţinut adică adunarea generală a băncii «Victoria», s'a dat cu acest prilej seamă de starea ori mai bine: gradul de înflorire al acestei instituţiuni menită să stee în slujba poporului, să fie o nebiruită cetate.

Intotdeauna adunările generale ale «Victoriei» au fost un act sărbătoresc. De astădată însă au fost întrecute toate cele precedente. In anul acesta «Victoria» a ajuns să fie numărată între băncile *mari:* are capital de 1,200.000 cor. şi fond de reservă 800.000 cor„ depunerile şi toate operaţiunile sale de bancă cresc în chip îmbucurător; între membrii direcţiunii şi între acţionari increderea se cimentează tot mai tare şi tot mai multe semne se arată cum va creşte şi se va întări în viitor «Victoria».

La adunare au luat apoi parte aşa de mulţi ca niciodată şi totul s'a petrecut intr'o ordine şi înţelegere exemplară, un singur accent n'a tulburat armonia ce domneşte între factorii acestui institut... Vechilor acţionari li-s'au adăugat cei noi, emisiunea de anul trecut a reuşit splendid, aşa că în raportul său directorul executiv *Dr. Nicolae Oncu* numai momente edificătoare şi înveselitoare ni-a arătat.

Vom reveni mai pe larg asupra raportului. Aci ne mărginim a înregistra că adunarea s'a ţinut sub presidenţia P. C. Sale protosincelului *R. R. Ciorogariu,* ceilalţi doi membri cari presidau până acum — D. Bonciu şi dl M. Veliciu — fiind împedecaţi a participa la adunare, de oarece întâiul este destul de grav bolnav, ear veneratul nostru amic M. Veliciu sufere d'o trecătoare — aşa ştim şi sperăm — indispoziţie.

Alegerea — ori mai bine — realegerea celor doi membrii ai Direcţiunei al căror mandat a expirat s'a făcut unanim, tot aşa şi alegerea consiliului de censori.

La urmă s'au adus mulţumiri călduroase directorului institutului, secretarului, membrilor din direcţie precum şi harnicilor funcţionari şi totul s'a terminat în mijlocul unui elan de însufleţire şi generală mulţumire.

Direcţia a învitat apoi la o frăţească masă comună pe toţi cei ce au fost de faţă la adunare, în restaurantul «Milleniu».

Animaţia cea mai desăvârşită a domnit în tot decursul banchetului şi într'un şir lung de entusiaste toasturi s'a serbătorit însemnătatea zilei şi s'au adus prinoasele de mulţumiri celor cari cu munca şi inteligenţa lor au ridicat la aşa nivel «Victoria». Cuvinte calde s'au rostit la adresa celor doi fruntaşi cari lipsiau (D. Bonciu şi M. Veliciu), mulţumiri şi recunoştinţă d-lui R. Ciorogariu care a presidiat, laude binemeritate directorului Dr. Oncu, a cărui inteligentă conducere a fost recunoscută într'o vorbire specială, după-cum amintit-au cu dragoste de preţioasa lui activitate toţi oratorii; s'a ridicat toast pentru însufleţitul secretar Sava Raicu, pentru membrii din direcţie, pentru acţionari şi pentru zeloşii funcţionari.

Ca în toţi anii, aşa şi acum, sarea — humorul — banchetului a dat-o de toţi iubitul Dr. Vesa, care a început cu o hazlie anecdotă şi a terminat pe un ton înduioşat aducând tributul său de recunoştinţă înţelepţilor şi harnicilor conducători ai băncii.

O admirabilă impresie a făcut toastul avântat al doctorului I. Mera, cărui dr. Oncu i-a răspuns cu multă dragoste.

Şi toţi s'au depărtat cu nădejdea şi credinţa chiar, că din an în an adunările «Victoriei» se vor serbà tot cu mai mare însufleţire, pentrucă aproape matematiceşte se poate face socoteala progreselor ce va realiza şi tot mai tare sporeşte mândra ceată care cu iubire şi deplină încredere înconjoară pe încercaţii ei conducători.

Raport special dăm în alt loc al foii noastre.

Sufragiul universal în Austria.

Proiectului de reformă electorală din Austria, care precum am anunţat a fost depus de către ministrul-preşedinte Gautsch, Vineri pe masa Reichsrathului, trece în Austria drept un mare eveniment. Ziarele saluta ziua de Vineri, ca o zi istorică. Afară de oligarchia germană care îşi teme heghemonia, toate partidele sunt însufleţite de reforma.

Românii, după noua lege vor perde un mandat. Baronul *Hormuzaki* şi-a exprimat către un redactor al ziarului «Zeit» nădejdea că aceasta perdere nemotivată va puteà fi încă reparată pe calea unui amendament.

Presa ungurească însă abià că ia notă despre marele eveniment de dincolo de Leitha.

*

In şedinţa de Vineri a Reichsrathului ministrul-preşedinte Gautsch a prezintat proiectul despre sufragiul universal. Ministrul-preşedinte a prezintat cinci proiecte: I. proiect de lege despre modificarea legii fundamentale a *reprezentanţei imperiului*, dupăce prin această corporaţiunile alese separat se sistează şi se decretează universalizarea şi egalitatea dreptului electoral; II. *legea electorală* cu modalitatea alegerilor pentru Reichsrath şi cu arondarea cercurilor electorale. III proiect de lege, *pentru garantarea curăţeniei şi libertăţii alegerilor, pentru apărarea secretului electoral.* IV proiect de lege pentru amplicarea § 16 art. de lege din 1867 cu privire la *imunitatea deputaţilor.* V proiect de lege pentru schimbarea *regulamentului intern* din 12 Mai 1873.

Dispoziţiunile legii nuoi sunt următoarele:

Indreptăţire la vot, după noua lege **are fiecare bărbat, care a împlinit vârsta de 24 ani,** e celăţean austriac şi locuieşte cu locuinţă stabilă cel puţin de un an în vre-o comună a regatelor şi provinciilor reprezentate în sfatul împărătesc. Deputat poate fi ales oricare bărbat, care e cel puţin de treizeci ani şi nu e scos ori eschis din dreptul electoral.

Numărul mandatelor e de patru sute cincizeci şi patru şi anume: In Boemia 118, Dalmaţia 11, Galiţia 88, Austria-de-jos 55, Austria-de-sus 20, Salzburg 16, Stiria 28, Carintia 10, Craina 11, *Bucovina 11*, Moravia 44, Silezia 13, Tirol 21, Voralberg 4, Istria 5, Görz şi Gradiska 5, Triest 5. In cercurile din provinţă s'au sporit mandatele în Galiţia cu 10, Boemia cu 8, Austria-de-jos cu 9, Stiria cu 1, Moravia cu 1, Silezia cu 1. Dintre oraşele mari Viena va aveà 28, Praga 8, Lemberb 4, Cracovia 3, Gratz 4, Triest 5 mandate.

Cât priveşte împărţirea mandatelor între naţionalităţi în *Boemia* vor fi 48 germane şi 70 boeme, în *Moravia* 17 germane şi 27 boeme, în *Silezia* 8 germane, 2 boeme, şi 3 poloneze, în *Tirol* 13 germane şi 8 italiene, în *Stiria* 22 germane şi 6 slovene în *Bucovina* 3 germane *4 române* şi 3 rutene, în *Istria* 3 slovene şi 2 italiene, în *Görz* şi *Gradiska* 2 slovene şi italiene, în *Triest* 1 slovenă şi 4 italiene. Germanii vor dispune ca ca şi până aci asupra a 205 mandate, boemii câştigă 30 mandate, polonii 12, italienii 2. Românii pierd 1 mandat. Naţionalităţile prin urmare, după legea nouă se vor împărţi astfel: germanii 205, boemii 99, polonii şi rutenii 95, italienii 17, slovacii de sud 35, românii 4.

Proectul al doilea, precizează noua ordine la alegeri, care va întrà în vigoare după disolvarea parlamentului actual. După acest proiect, toţi alegătorii unui cerc formează un corp. Fiecare corp alege un deputat, numai cercurile electorale ale Galiţiei trimite câte doui-doui deputaţi, pe care îi aleg cu majoritate relativă, aşa fel, că fiecare alegător votează pe un deputat. Prin sistemul acesta vor să asigure reprezentanţa minorităţilor de naţionalităţi mai tari, din singuraticele cercuri. Votizarea se face *in comune.* Pentru comune însă cu alegători sub numărul de 500, se vor fixa centre comune de alegere. Oraşe mai mari aleg după districte. Proiectul cuprinde apoi dispoziţii amănunţite privitor la alcătuirea şi publicarea listelor electorale.

A treilea proiect cuprinde garanţiile liberbăţii şi a curăţeniei alegerilor.

In ce priveşte reforma regulamentului intern, noul proiect investeşte cu multe drepturi pe prezident, *ţintindu-se la zădărnicirea ostrucţiei.*

De peste săptămână.

— Din isprăvile fibirăului Faragó din Şiria. Acuma-i anul, de când în fruntaşa comună românească Şiria, reprezentanţa comunală s'a văzut silită, — în urma volniciei fibirăului *Faragó* care a eschis dela candidaţie pe toţi recurenţii români — să aleagă la postul de vice-notar pe *Holstein Jakab*, pus în candidaţie din partea fibirăului pe lângă alţi doi, dintre care unul n'avea nici măcar cvalificaţia recerută, iar celalalt, aveà s'abzică în cazul când reprezentanţa ar vreà alegându-l p'acesta să eludeze voinţa fibirăului. Alegerea aceasta volnică a fost apelată la comitat, dar se 'nţelege, aici volnicii d'aceste se iau drept merite, apelata s'a răspins şi alegerea s'a întărit.

Apelatorii au dus afacerea apoi la judecătoria supremă administrativă care săptămâna trecută, a adus hotărâre, *nimicind alegerea*, pe motiv că fibirăul a pus în candidaţie şi pe unul fără cvalificaţie, deşi erau destui recurenţi cu cvalificaţie.

Iată ce joc frivol îşi permit d-nii fibirae cu dreptul lor de candidare. Iată pildă din exerciţiul constituţiunei ungureşti. Constituţia aceasta e acum în primejdie. Pe aceasta s'o deplângem? Ar fi a ne unì lacrămile cu ale d-lui Faragó, pe care-l înţelegem dacă plânge.

— Se va ordona asentarea. Din cercuri bineinformate se susţine vestea, că cu începutul lui Martie *se va ordona asentarea care se va ţineà pe doi ani deodată.* Şoviniştii numesc măsura aceasta, menită să pună şi ia capăt anarchiei constituţionale, declararea absolutizmului pe faţă. Dacă aşa le place — fie aşa!

— Nou protopop. Conzistorul archidiecezan în şedinţa plenară ţinută Luni a numit protoprezbiter al tractului Agnita pe Ioachim Munteanu paroh în Gurarâului.

— Principele Ferdinand şi Ruşii. Ferdinand, principele Bulgariei, ieri şi-a sărbat a 40-a aniversare. Cu aceasta ocaziune cercurile politice şi-au spus părerea, că aceasta aniversare nu va fi ultima, ce a ajuns-o principele Ferdinand, ca vazal turcesc. Nizuinţa, ca Bulgaria să devină stat independent de atunci a prins impulz, de când Japonezii au ştirbit puterea Rusiei în aşa fel, încât pe vreme îndelungată e imposibila de a se amestecà în afacerile Bulgariei. Ţarul Rusiei conziderà Bulgaria ca o parte întregitoare a imperiului său şi aceasta presupunere l'a inspirat odinioară d. e. pe Hitrovo, conzulul ţarului, ca să spună principelui Alexandru Battenberg următoarele:

— Domnule, stăpânul meu, împăratul, îţi aduce la cunoştinţă, că el te conziderà numai de locţiitorul lui pentru Bulgaria.

Aşa se vede, că tot aceasta părere a avut-o şi Bachmentiev, conzulul rus din Sofia. El, a cărui vorbe se sporesc îndată ce a conzumat mai multă beutură. El încă a accentuat, că poporul bulgar, ca popor slav, e frate cu cel rus şi îndeosebi a lăudat alipirea neclintită a principelui faţă de Rusia. Vorbirea aceasta — se înţelege — a făcut impresie neplăcută.

— Conferenţă în Sibiiu. Conferenţa de Dumineca după amiazi a dlui Emanuil Comşa scrie «Tel. Rom.» a fost ascultată cu viu interes. Conferenţiarul ne-a dus în centrul «metro-

polei» Marei Britanii, la partea mai veche a oraşului şi plecând de aci ne-a arătat diferite edificii mai însemnate, intercalând ştiri despre felul de traiu al Englezilor, atingând ici colo momente din istoria lor politică şi literară, însoţind toate acestea une-ori de reflexiile sale personale. Două mici observări inteligentului conferenţiar: să-şi îngrijască stilul şi să controleze cu neindurată stăruinţă datele istorice. Implinind cerinţa ultimă, nu va mai pune lui Richard inimă de Leu numele lui Ioan, care el a fost cel fără de ţară. Proiecţiunile schiopticonale au fost clare. Publicul a fost foarte numeros şi a răsplătit cu aplauze bine meritate zelul dlui Comşa. O întrebare: După Italia de anul trecut şi Anglia de azi n'ar fi bine să-i vină rândul şi vre-unei părţi locuite de români, să zicem Banatul sau Maramurăşul, — măcar la anul?

— **Soţia lui Heine.** Cu ocaziunea aniversării de jumătate secol dela moartea marelui poet german, o foaie din Paris aminteşte şi de Matilda Mirat, soţia lui Heine. Philibert Sudebrand, nestorul ziariştilor francezi de multe ori umblà în casa lui Heine şi de multe-ori prânziau împreună. Prânzurile acestea erau împreunate cu multe neplăceri. Soţia nu permiteà nici o contrazicere şi de multe-ori se întâmplà că spunându-i o vorbă ce nu era după placul ei — îi loveà cu farfurià plină de zamă. Aceasta se întâmplà şi atunci, când erau oaspeţi la masă. Atunci Heine mânios îi ziceà, pentru aceasta Luni vei primì o sfântă bătaie.

Luni în adevăr era ziua răzbunării, când Heine toată mânia lui de peste săptămână şi-o descărcà asupra ei. Odată Matilda era foarte năcăjită. Ii murise papagalul.

— Acum sunt singură în viaţă — se văità femeia.

— Şi eu nu-ţi sunt nimic? întrebà bărbatul.

— Nimic, nimic, mai puţin decât nimic — strigà Matilda cuprinsă de mânie.

Heine îşi apăsà atunci mâna pe gura ei. Odată Heine, comunicase prietenilor lui, că va face testamentul. Toată averea o lasă Matildei, dar pune condiţia, că are să se mai mărite odată. «Voiesc, să se găsească un om: care să mă deplângă şi în toată ziua să repeţiască: «De ce a putut murì Heine»? Dacă n'ar fi murit, acum această văduvă nu mi-ar amărî zilele şi viaţa»!

— **Procesele locotenentului Schmidt.** Din Ocsacov se vesteşte: Mâine se va terminà procesul intentat contra locotenentului Schmidt. In decursul pertractării s'a adeverit, că el n'a voit să facă revoluţie, ci nu mai să se alăture luptei făcute pentru constituţie. Schmidt a ţinut înaintea tribunalului vorbire, care astfel a terminat-o: «M'am pregătit de moarte. Am dorit să mor pentru principiile mele. Nu am luptat contra ţarului şi n'am voit să-mi câştig mărire, ci am luptat numai pentru libertaten patriei mele. Vorbirea a făcut adâncă impresie asupra ascultătorilor». Luni s'au ţinut două liturgii pentru eliberarea lui Schmidt.

— **Palmă în sala tribunalului.** In sala tribunalului din Budapesta s'a petrecut Luni o scenă fără păreche. Acuzaţii erau doi flăcăi sârbi: Vasilie şi Petru Gruiţa, acuzaţi fiind pentru jăfuire. Dezbaterea decurgea şi după interogatorul acuzaţilor, a urmat interogarea martorilor. Primul martor, sergentul de jandarmi, care a deţinut pe acuzaţi, şi-a mărturisit fapta.

— Ce zici, la asta Vasile Gruiţa? — întreabă preşedintele.

Vasile Gruiţa s'a ridicat de pe bancă şi drept răspuns a sărit la sergent şi *i-a tras o palmă zdravănă*. Sergentul tremurând de iritare priveà oblu şi nemişcat la preşedinte şi la juzi.

Scena a fost foarte penibilă. La ordinul preşedintelui, furiosul acuzat, a fost imediat ferecat, şi procurorul va ridicà acum o nouă acuză contra lui: pentru împotrivire în contra autorităţilor.

Sfirşitul dezbaterii procesului de faţă a fost că acuzaţii au fost pedepsiţi la câte un an temniţă.

— **Sentenţa de moarte a socialiştilor.** Se anunţă din Cracovia: Ziarul «Cras» anunţă că mai mulţi socialişti au pătruns în locuinţa silvicultorului Simonovsky de pe domeniul contelui Platen, ca să execute asupra-i sentenţa de moarte a socialiştilor. Fata de 15 ani a silvicultorului a voit să apere cu corpul ei pe tată-său, iar ceialalţi copii mai mici s'au aruncat la picioarele agresorilor. Ucigaşii i-au respins însă şi l-au omorât pe silvicultor.

— **Şi-a omorât mama.** Se vesteşte din *Miskolcz*, că într'una din serile trecute în comuna Arló, un lucrător şi a ucis pe mamă-sa. Nenorocirea s'a întâmplat aşa, că mama certându-se cu fiul, a sărit asupra acestuia cu un cuţit rănindu-l de mai multe ori. Ficiorul s'a apărat o vreme, dar mai pe urmă perzându-şi răbdarea, a smuls cuţitul din mânile mamei sale şi l-a înfipt în ea cu aşa putere, că femea a rămas moartă pe loc. Ucigaşul s'a prezentat singur autorităţilor.

— **Sub roatele trenului.** Se anunţă din Nagykörös: Hamza Elek, funcţionar din Budapesta ieri noapte, scoborîndu-se din trenul accelerat înainte de ce acesta s'ar fi oprit, spre nefericirea lui a alunecat *sub roatele trenului. Două vagoane* au trecut peste dînsul, omorîndu-l pe loc.

— **Gardă de onoare dinaintea prefecturei din Budapesta.** Ziarele ungureşti scriu, că de Sâmbătă începând se află o gardă de onoare dinaintea edificiului prefecturei poliţiei din Budapesta în onoarea comisarului regesc Rudnay, care îşi are în acel edificiu locuinţa privată. Garda a fost condusă de comandantul pieţei şi e formată din regim. de infanterie 44. Dinaintea porţii se plimbà permanent un soldat. Feciorii regim. 44 au fost schimbaţi alaltăeri prin feciori din regimentul bosniac.

— **Nenorocire.** Ni-se scrie din Lipova: Eri s'a întâmplat aici o mare nenorocire. Câţiva plutaşi din Lalaşinţ, reparau o plută pe Mureş. O ridicaseră deja, proptindu-o cu nişte stâlpi, când plutaşul George Hatcău s'a băgat supt ea ca să vază, dacă nu e stricată. Nefericitul între acestea s'a lovit de un stâlp cu piciorul, l'a răsturnat şi întreaga *plută a căzut pe dînsul.* Abeà târziu au putut să-l scoată de sub plută strivit cu desăvîrşire.

— **Darul regelui italian.** Din Roma se vesteşte, că regele italian a dăruit venitul său de 300.000 lire, ce-l are după averea deia Tambolv şi Coltano, pentru institutele internaţionale de economie. Comisia a hotărât, că aceasta donare o va întrebuinţà pentru înfiinţarea de institute. Comisia în zilele trecute a şi mulţumit regelui, pentru marea faptă.

— **Catastrofa unui vapor maghiar.** Vaporul maghiar. «Korvin Mátyás» mergând din Cardiff spre Genua la strâmtoarea dela Gibraltar a ajuns în un vârtej puternic, unde s'a scufundat. Personagiul a fost mântuit la vreme. Alte amănunte deşi catastrofa s'a întâmplat Vineri, nu se ştiu.

— **Prinţ deţinut.** Din Petersburg se vesteşte, că prinţul Dolgorucki a fost deţinut, pentru lesa majestate. El era conducătorul partidului democrat. Deţinerea s'a întâmplat în Kurks.

— **Luptă contra toiului de pe stradă.** In Anglia s'a pornit mare luptă contra toiului de pe stradă, pentru oameni moderni cu simţiri fine în adevăr e un blăstăm, să audă toi pe stradă, ce în locurile unde comunicaţia e mare e însuportabil şi în multe cazuri pricinuitorul morburilor de nervi. In Londra şi în alte oraşe mari ale Angliei, voesc să afle un mod, prin ce toiul n'ar fi atât de mare. In bisericile, în apropierea cărora se află vr'un bolnav, nu trag clopotele, căruţele trebue să meargă prin alt loc, şi poliţia e cu mare băgare de seamă, ca automobilele să fie împedecate în zgomotul lor.

— **Cadeţi arşi.** Şcoala de cadeţi din Gambier a ars ieri sara. Focul s'a iscat în puterea nopţii, când deja toţi dormeau. Când flacările au încunjurat întreg edificiul numai atunci s'au putut trezì cadeţii. Era o mare panică. Trei cadeţi au murit. Opt inşi sunt grav răniţi. Focul numai târziu a fost localizat.

— **Păcăleala unui rege.** Regele Christian al Danemarcei mergând la plimbare observă la o uşe un băiat care făceà o mutră foarte tristă. El presupuse, că copilul e trist din pricină, că nu poate ajunge cu mâna până la clopoţel ca să împingă nasturele şi să sune. Regele se apropie de băiat şi-l întreabă dacă vrea să sune pentru dânsul.

— Da, răspunse băiatul plin de veselie. Bătrânul rege sună şi aşteptă împreună cu băiatul. Acesta însă după un moment apucă pe rege de pulpana hainei şi zise:

— Acuma să o ştergem.

Regele rămase uimit, pe când ştrengarul spălà putina.

De abia când la uşă se arată o femee cu un baston, în mână, regele a înţeles la ce a servit.

— **Munţi de gheaţă uriaşi.** Inspăimântătorii munţi de gheaţă ies la suprafaţă pe Oceane şi primejduesc corabiile şi viaţa călătorilor. Mai ales poartă frică conducătorii corăbiilor de aşa numiţii munţi călători. Numai a noua parte se vede de asupra apei din munţii de gheaţă. Munţii aceştia cresc la o estenziune nespusă de mare. Aşa se ştie cu siguranţă, că sunt munţi de gheaţă la 1500 metri înălţime şi a căror estenziune de multe ori e mai mare ca a unei inzule.

In 1854 a fost un atare munte, ce a nimicit o corabie întreagă. In lunile prime din acelui an navigau spre capul Bunei speranţe, patru corăbii, cari duceau călătorii spre Australia. Conducătorul corabiei a cugetat, că pe apa dintre munţii de gheaţă, poate se conducă corabia. Muntele însă s'a întors în apă răsturnând şi corabia care a fost nimicită cu călători cu tot. Nici un om n'a scăpat cu viaţa. Pe Oceanul Atlantic se pot vedeà munţi de gheaţă din luna lui Martie până în August. Când zăresc navigatorii câte un munte de acesta îl încunjură pe de parte şi astfel se mântuesc de primejdie.

— **Nuntă fără miri.** In capitala Bavariei s'a serbat o nuntă fără miri. Iată cum s'a întâmplat lucrul.

Se făcuseră toate pregătirile de căsătorie, rudele erau în mare complect în casa părinţilor miresei şi aşteptau sosirea mirelui, muzica intonà o arie veselă. Dar, din dimineaţă încă a acestei zile memorabile se petrecuse ceva care s'a ascuns rudelor şi prietenilor sosiţi la nuntă şi anume: o fată venise la tatăl miresei şi ceruse dreptul de prioritate asupra ginerelui în numele său şi în cel al moştenitorului aşteptat.

Când ginerele a sosit într'un splendid echipagiu, mireasa refuză să devină soţia lui şi el zbură aruncat de tata-socru peste toate scările în jos.

Musafirii însă care aşteptaseră cam multişor s'au aşezat la masă şi au petrecut veseli în cunetul muzicei care şi dânsa a mâncat şi beut din ceeace se pregătise pentru nuntă.

Felurime.

— **Epistola lui Napoleon către Maria Luiza.** Napoleon a cerut mâna Mariei Luiza, fica împăratului austriac şi rege maghiar, Francisc în modul următor: «Ma cousine! Acele însuşiri nobile, cari te încununà, au desvoltat în noi dorinţa, ca pe Dvoastră să vă venerăm şi să vă servim. Când ne adresăm către împăratul părintele Dvoastre, putem sperà, că vei primì acele sentimente, că nu numai supunerea faţă de părinţi va fi influinţătoare asupra hotărârei Dvoastre? Dacă sentimentele împăratului vor fi cât de puţin după placul nostru, noi ne vom nizuì să vă dobândim plăcerea şi nădăjduim, că vă vom dobândì învoirea. Acesta e scopul ce dorim, să-l ajungem şi pentru dobândirea căruia cerem graţia Dvastre.

Napoleon însuşi după datina regilor vechi şi-a făcut logodna şi căsătoria, ba chiar a oprit pe ministrii sai de a luà de model nunta regelui Ludovic XVI şi Mariei Antoanetta. Numai pompa şi splendoarea erà mai mare, deoarece domnitorul Franciei se bucură acum de o mai mare vază de cât cu 40 ani mai înainte. La cununia lor ţinută în Viena, prinţul Carol, unchiul miresei a suplinit pe mire, cu care numai cu o jumătate de an mai nainte s'a luptat crâncen. In Compiegne şi-a primit cu dor ferbinte mireasa, a căre însuşiri pururea le lăudà şi preamăreà înaintea prietenilor săi. In Paris au înoit nunta cu un serviţiu pompos... Căsătoria, mobilarea locuinţei lui arătau, că mai mult nu va face revoluţiune. Abea după zece luni s'a născut moştenitorul de tron aşteptat cu mult neastâmpăr, pe care Napoleon l'a numit împăratul Romanilor. Tradiţiile celea mai vechi le-a reînoit. Căsătoria lor a fost fericită, aceastea ne arată şi observarea din o epistolă, ce-a scris-o lui Iosefin: Dacă omul îşi pierde soţia, îşi pierde, dacă nici nu mărirea, dar fericirea la tot cazul.